

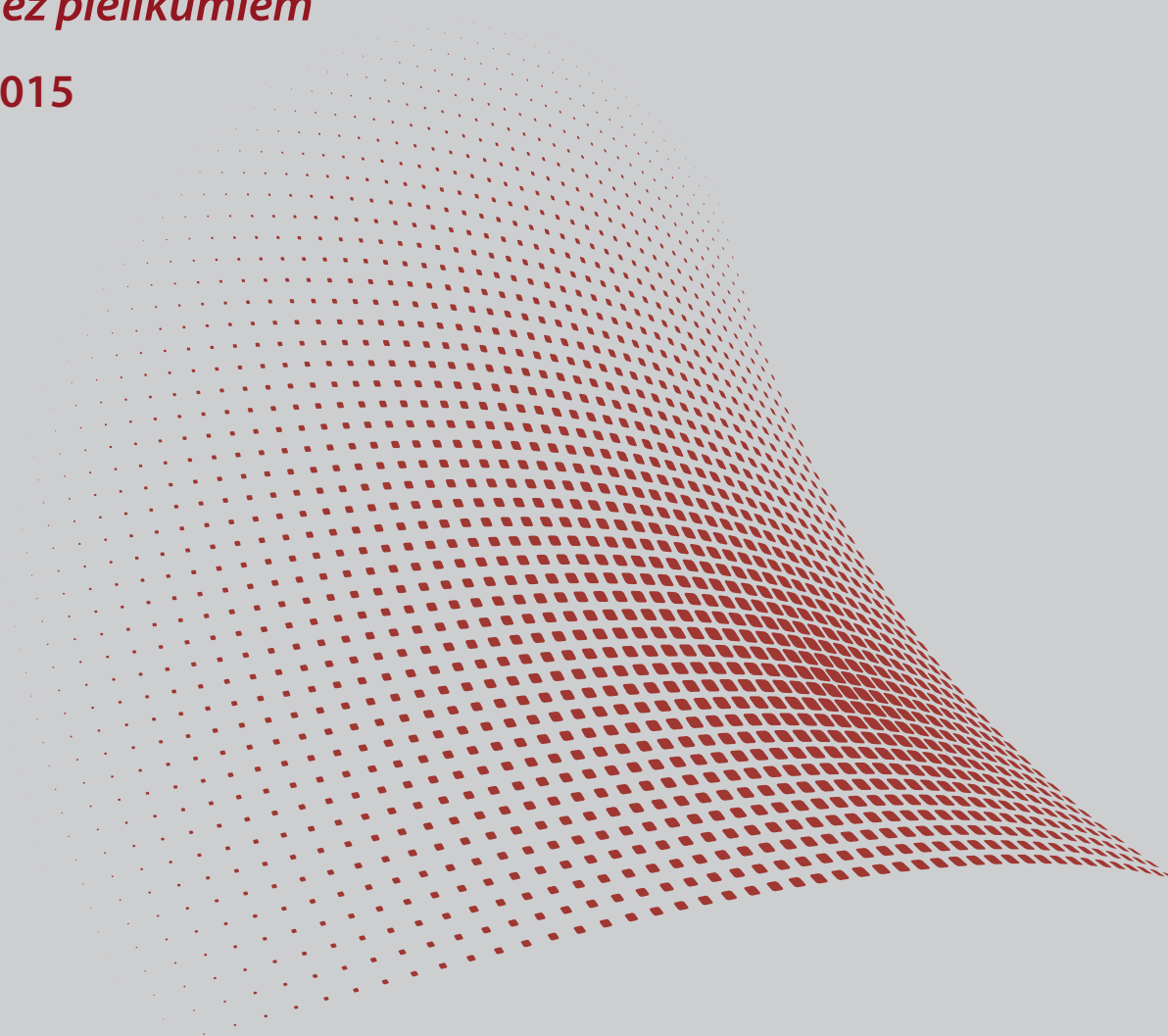

Salīdzinošā pētījuma ziņojums

Automātiskā atzišana starp Igauniju, Latviju un Lietuvu

Bez pielikumiem

2015

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Salīdzinošā pētījuma ziņojums

Automātiskā atzīšana starp Igauniju, Latviju un Lietuvu

Bez pielikumiem

2015

Līdzfinansē
Eiropas Savienība:

Pētījumu veica Akadēmiskās informācijas centrs (Latvija) sadarbībā ar Arhimēda fondu (Igaunija) un Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centru (SKVC, Lietuva) 2015.gadā.

Akadēmiskās informācijas centrs –
Latvijas ENIC/NARIC
Vaļņu iela 2
Rīga LV-1050, Latvija
Tālrunis: +371 67225155
E-pasts: diplomu@aic.lv
Mājas lapa: <http://www.aic.lv>

Pētījuma veikšanā un ziņojuma sagatavošanā iesaistītie eksperti:

Baiba Ramiņa
Gunta Kinta
Dzintra Prikule
Gunnar Vaht
Aurelija Valeikienė
Kristina Sutkutė
Rima Žilinskaitė

Ziņojums ir sagatavots ar Erasmus+ NARIC projekta Nr. 553086-EPP-1-2014-1-LV-EPPKA3-NARIC „Automātiskā atzīšana starp Igauniju, Latviju un Lietuvu (AURBELL)” atbalstu (2014.-2016.).

Par šajā dokumentā paustajiem viedokļiem ir atbildīgi tikai un vienīgi to autori, un tie neatspoguļo Eiropas Komisijas oficiālo nostāju.

Saturs

Saīsinājumi	4
Ievads	5
1. Izglītības sistēmu attīstība (kopš neatkarības atgūšanas)	6
2. Normatīvie akti un atzīšanas procedūras	10
3. NKI nozīme automātiskajā atzīšanā	18
4. ECTS nozīme automātiskajā atzīšanā	19
5. Diploma pielikums automātiskajā atzīšanā.....	20
6. Automātiskās atzīšanas kvalitātes nodrošināšana	21
7. Augstākās izglītības kvalifikāciju mācīšanās rezultāti	23
8. Augstākās izglītības kvalifikācijas un to elementi	24
9. Atsevišķa gadījuma pētījumu un diplomatzīšanas prakses analīze	30
10. Automātiskās atzīšanas iespēju, nosacījumu un veidu analīze	34
Secinājumi	39
Bibliogrāfija	41

Saīsinājumi

AIC	Akadēmiskās informācijas centrs (Latvija)
DP	Diploma pielikums
ECTS	Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma
EAIT	Eiropas augstākās izglītības telpa
EKKA	Igaunijas augstākās un profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas aģentūra (Igaunija)
ENIC	Mobilitātes un atzīšanas nacionālo informācijas centru Eiropas tīkls
ENQA	Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā
EQAR	Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistrs
EKI	Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra
ESG	Eiropas kvalitātes standarti un vadlīnijas augstākajā izglītībā
EstKI	Igaunijas kvalifikāciju ietvarstruktūra
All	Augstākās izglītības iestāde
KPMPC	Kvalifikāciju un profesionālās izglītības attīstības centrs (Lietuva)
LKI	Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra
LTKI	Lietuvas kvalifikāciju ietvarstruktūra
NARIC	Nacionālie akadēmiskās atzīšanas centri
NKI	Nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra
EAIT-KI	Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūra
SKVC	Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs (Lietuva)
SVID	Stiprās puses, vājās puses, iespējas, draudi
UNESCO/CEPES	UNESCO Augstākās izglītības Eiropas centrs

Ievads

Apzinoties diplomatzīšanas procesa pilnveides nozīmīgumu, Bukarestes komunikē, kas tika pieņemts 2012.gada aprīlī, Eiropas augstākās izglītības telpas (EAIT) ministri apņēma virzīties uz ilgtermiņa mērķi un ieviest salīdzināmo akadēmisko grādu automatisko atzīšanu.

Projekta „Automātiskā atzīšana starp Igauniju, Latviju un Lietuvu” (1.08.2014.-31.03.2016.) galvenais mērķis bija izpētīt normatīvos aktus un atzīšanas praksi Baltijas valstīs un rast iespējas ieviest vienkāršākas un efektīvākas akadēmiskās atzīšanas procedūras starp Igauniju, Latviju un Lietuvu. Šī projekta specifiskais uzdevums bija ierosināt Baltijas valstu Izglītības ministrijām veikt nepieciešamos pasākumus, kas saistīti ar ārvalstīs iegūtu kvalifikāciju atzīšanu, lai ieviestu automatiskās atzīšanas procedūras un praksi.

Lai sasniegtu projekta mērķi un gūtu pierādījumus, kurām kvalifikācijām var piemērot automatisko atzīšanu starp Igauniju, Latviju un Lietuvu, tika veikts teorētiskais pētniecības darbs. Pētījumā aplūkotas sekojošas tēmas:

- Izglītības sistēmu attīstība (kopš neatkarības atgūšanas);
- Normatīvie akti un atzīšanas procedūras;
- Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) nozīme automatiskajā atzīšanā;
- Eiropas kredītpunktu pārnese un uzkrāšanas sistēmas (ECTS) nozīme automatiskajā atzīšanā;
- Diploma pielikums (DP) automatiskajā atzīšanā;
- Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšana automatiskajai atzīšanai;
- Augstākās izglītības kvalifikāciju mācīšanās rezultāti;
- Augstākās izglītības kvalifikācijas un to elementi;
- Atsevišķa gadījuma pētījumu un diplomatzīšanas prakses analīze;
- Automatiskās atzīšanas iespējamības, nosacījumu un veidu analīze.

Šis salīdzinošā pētījuma ziņojums sniedz informāciju par rezultātiem, kuri tika iegūti pētījuma izstrādes laikā. Šis salīdzinošais pētījums sastāv no 10 nodaļām un secinājumiem.

Otrs ļoti nozīmīgs šī projekta mērķis bija esošā Līguma starp Igaunijas Republikas, Latvijas Republikas un Lietuvas Republikas valdībām par izglītības kvalifikāciju akadēmisko atzīšanu Baltijas izglītības telpā analīze, lai sagatavotu priekšlikumus attiecīgajām ministrijām šī līguma grozījumiem, ņemot vērā kvalifikāciju automatiskās atzīšanas iespējas Baltijas valstīs.

Paredzams, ka šī projekta rezultāti paaugstinās izpratni par akadēmisko grādu automatiskās atzīšanas Baltijas valstīs priekšnoteikumiem, raksturos automatiskās atzīšanas iespējamību un nosacījumus, ieteiks mehānismus, kā īstenot atbilstošās procedūras un praksi un visbeidzot veicinās kvalifikāciju atzīšanu iedzīvotāju mobilitātes atbalstam.

1. Izglītības sistēmu attīstība (kopš neatkarības atgūšanas)

Lai sniegtu pārskatu par pašreizējo situāciju, pētījumā apskatīta izglītības sistēmu attīstība trijās Baltijas valstīs kopš 1990.gadu sākuma. Pētījuma rezultāti norāda, ka šo izglītības sistēmu struktūra un vēsturiskais fons ir diezgan līdzīgi, taču novērojamas arī nelielas atšķirības. Informācija par kvalifikācijām, kas nepieciešamas studiju uzsākšanai augstākās izglītības programmās, ir atspoguļota 1. tabulā.

Visās trijās valstīs vispārējās izglītības programmu, par kuru tiek izsniegts izglītības dokuments, ilgums ir 12 gadi. Igaunijā un Latvijā pamatizglītības iegūšanai nepieciešami 9 gadi, bet vispārējo vidējo izglītību var iegūt 3 gados. Lietuvā sākumskolas posms ilgst 4 gadus, pamatizglītības iegūšanai nepieciešami 6 gadi, bet vidējo izglītību var iegūt 2 gados.

Vidusskolas absolventiem Igaunijā jākārt 3 valsts eksāmeni, Latvijā – 4 valsts eksāmeni, bet Lietuvā – dažāds skaits valsts eksāmenu atkarībā no absolvēšanas gada, taču ne mazāk kā 2.

Igaunijas skolās pastāv vienota 5 ballu vērtēšanas skala, savukārt Latvijā un Lietuvā mācību sasniegumu vērtēšana tiek veikta 10 ballu skalā. Gan Igaunijā, gan Lietuvā valsts eksāmenu vērtēšanai izmanto 100 punktu skalu, taču Lietuvā zemākais ieskaitītais vērtējums ir 16, bet Igaunijā – 1 punkts (kopš 2014.gada). Latvijā kopš 2013.gada valsts eksāmenu rezultātus norāda procentos, kas izsaka pareizo atbilžu skaita attiecību pret maksimālo iespējamo punktu skaitu (5% ir zemākais ieskaitītais vērtējums).

1. tabula. Piekļuves kvalifikācijas studiju uzsākšanai augstākajā izglītībā

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Vispārējā vidējā izglītība			
Izgl. programmu, kuru noslēgumā tiek izsniegts izgl. dokuments, ilgums (gadi)	9 – pamatizglītība 3 – vidējā izglītība Kopā 12	9 – pamatizglītība 3 – vidējā izglītība Kopā 12	4 – sākumskola 4+2 – pamatizglītība 2 – vidējā izglītība Kopā 12
Nobeiguma (valsts) eksāmeni vidējās izglītības iegūšanai	3 obligātie eksāmeni – igauņu valodā vai igauņu valodā kā otrajā valodā, matemātikā, svešvalodā	4 obligātie eksāmeni – latviešu valodā, matemātikā, svešvalodā un vismaz vienā izvēles priekšmetā	Eksāmenu skaits atšķiras pa mācību gadiem, taču nav mazāks par 2
Iestādes, kas nodrošina vispārējo vidējo izglītību	Ģimnāzija (<i>gümnaasium</i>), skola (<i>kool</i>), koledža (<i>kolledž</i>), licejs (<i>lütseum</i>) vai citas	Vidusskola, ģimnāzija, vakarskola, profesionālā vidusskola, tehnikums un atsevišķas koledžas	Vidusskola (<i>vidurinė mokykla</i>), ģimnāzija (<i>gimnazija</i>), un profesionālā skola (<i>profesinė mokykla</i>)
Piešķirto kvalifikāciju nosaukumi oriģinālvalodā	<i>Gümnaasiumi lõputunnistus</i> un <i>Riigieksamitunnistus</i> (kopš 2009.g. <i>Riigieksamitunnistus</i> (valsts eksāmenu apliecinājums) tiek izsniegts elektroniskā formātā)	Atestāts par vispārējo vidējo izglītību un vispārējās vidējās izglītības sertifikāts (centralizētajiem eksāmeņiem)	<i>Brandos atestatas</i>
Profesionālā izglītība, kas piešķir tiesības iestāties augstākās izglītības programmās			
Izgl. programmu veidi, kas piešķir tiešu piekļuvi AI	Profesionālā vidējā izglītība, kuras programmā papildus profesionālajai programmai iekļauti vispārējās vidējās izglītības priekšmeti (vismaz 40 nedēļas)	Profesionālā vidējā izglītība, iekļaujot vispārējās vidējās izglītības sadaļu	Integrētās profesionālās izglītības un vispārējās vidējās izglītības programmas
Mācību ilgums (gadi)	ne mazāk kā 3	4	parasti 3
Noslēguma eksāmeni	4 eksāmeni – 1 kvalifikācijas eksāmens un 3 vispārējās vidējās izglītības eksāmeni	5 eksāmeni – 1 kvalifikācijas eksāmens un 4 vispārējās vidējās izglītības eksāmeni	3 eksāmeni – 1 kvalifikācijas eksāmens un 2 vispārējās vidējās izglītības eksāmeni

	Igaunija	Latvija	Lietuva
			jās izglītības eksāmeni (obligāto eksāmenu skaits atšķiras pa mācību gadiem)
Kvalifikāciju, kas piešķir tiesības studēt augstākās izglītības programmās, nosaukumi	<i>Diplom (Diploma of Specialised Secondary Education, līdz 1994.gada uzņemšanai), Lõputunnistus kutse- ja keskhariiduse omandamise kohta (Certificate of Vocational and Secondary Education, 1995.-1998.gadu uzņemšanas), Lõputunnistus keskerihariiduse omandamise kohta (Certificate of Specialised Secondary Education, 1995.-1998.gadu uzņemšanas), Lõputunnistus põhihariiduse baasil kutsekeskhariiduse omandamise kohta (Certificate of Vocational Secondary Education Based on Basic Education, 1998.-2005.gadu uzņemšanas), Lõputunnistus kutsekeskhariiduse omandamise kohta (Certificate of Vocational Secondary Education, kopš 2006.gada uzņemšanas) vai Kutsekeskhariiduse lõputunnistus (Certificate of Vocational Secondary Education, jaunās programmas, kopš 2013.gada uzņemšanas)</i>	Diploms par profesionālo vidējo izglītību un vispārējās vidējās izglītības sertifikāts (izsniegti pēc centralizēto eksāmenu nokārtošanas)	<i>Brandos atestatas tiek izsniegts kopā ar Profesinio mokymo pažymėjimas (Certificate of Vocational Education)</i>
Vērtēšanas sistēma			
Vērtēšanas sistēma skolās	Vienota vērtēšanas sistēma 5 ballu skalā: 5 – ļoti labi; 90-100%, 4 – labi; 75-89%, 3 – viduvēji; 50-74%, 2 – nepietiekoši, 1 – vāji	Vienota vērtēšanas sistēma 10 ballu skalā: 10 – izcili; 9 – teicami; 8 – ļoti labi; 7 – labi; 6 – gandrīz labi; 5 – viduvēji; 4 – gandrīz viduvēji; 3-1 negatīvs vērtējums	Vienota vērtēšanas sistēma 10 ballu skalā: 10 – izcili; 9 – teicami; 8 – ļoti labi; 7 – labi; 6 – gandrīz labi; 5 – viduvēji; 4 – gandrīz viduvēji; 3-1 negatīvs vērtējums
Valsts eksāmenu vērtēšanas sistēma	100 punktu skala; kopš 2014.gada zemākais sekmīgais vērtējums ir 1 punkts	Kopš 2013.gada rezultātus norāda procentos, kas izsaka pareizo atbilžu skaita attiecību pret maksimālo iespējamo punktu skaitu, zemākais sekmīgais vērtējums ir 5%	Kopš 2013.gada valsts eksāmenus vērtē pēc kriteriāli-normatīvās skalas, kur 100 ir augstākais iespējamais vērtējums un 16 – zemākais sekmīgais vērtējums

Augstākās izglītības pašreizējā struktūra un tās nesēnā vēsture visās trijās Baltijas valstīs ir diezgan līdzīga. Reformas augstākajā izglītībā sākās nekavējoties pēc Igaunijas, Latvijas un Lietuvas neatkarības atjaunošanas 1991.gadā un pēc tam turpināja strauji attīstīties.

Augstākā izglītība Baltijas valstīs sastāv no trīs cikliem (EKI 6.-8. līmenis), kā to definē Boloņas process. Īsais cikls (EKI 5. līmenis) tiek īstenots tikai Latvijā.

Pabeidzot pirmo ciklu (EKI 6. līmenis), tiek piešķirts Bakalaura grāds¹ vai atbilstošā kvalifikācija. Studiju ilgums variē no 180-240 ECTS kredītpunktiem (3-4 gadi pilna laika studijas). Igaunijā pastāv arī profesionālās programmas, kuru ilgums ir 4,5 gadi. Kvalifikācijas īpašnieki ir tiesīgi turpināt studijas maģistrantūrā.

¹ EKI 6. līmeņa kvalifikācijas Baltijas valstīs: *Bakalaureus, Rakenduskõrghariiduse diplom, bakalaura diploms, profesionālā bakalaura diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms, profesionālās augstākās izglītības diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms, Bakalauras, Profesinis bakalauras.*

Pabeidzot otro ciklu (EKI 7. līmenis), tiek piešķirts Maģistra grāds² vai atbilstošā kvalifikācija. Studiju ilgums variē no 60-120 ECTS kredītpunktiem (1-2 gadi pilna laika studijas). Kopējais divu ciklu studiju apjoms ir ne mazāks kā 300 ECTS kredītpunkti (5 gadi pilna laika studijas) Latvijā un Igaunijā, kamēr Lietuvā minimālais studiju apjoms ir 270 ECTS kredītpunkti (4,5 gadi pilna laika studijas). Visās trijās valstīs medicīnas, zobārstniecības un veterinārmedicīnas³ studijas netiek dalītas divos ciklos, un absolventiem tiek piešķirts Maģistra grāds vai atbilstošā kvalifikācija vai ekvivalents grāds.

Pabeidzot trešo ciklu (EKI 8. līmenis), pēc trīs līdz četrus gadu ilgām studijām un publiskas diplomdarba/projekta aizstāvēšanas tiek piešķirts Doktora grāds⁴.

Kopš 20.gs. 90-tajiem gadiem Boloņas procesam ir bijusi nozīmīga loma visās trijās valstīs. Baltijas valstis bija to 29 valstu vidū, kas 1999.gada 19. jūnijā parakstīja Boloņas deklarāciju un ir Eiropas augstākās izglītības telpas dalībnieces, kas tika izveidota Boloņas ministru konferencē, kas norisinājās 2012.gada 27.-28. aprīlī Bukarestē. Apkopojums par Boloņas procesa instrumentiem ir apskatāms 2. tabulā.

Nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) visās Baltijas valstīs sastāv no astoņiem atsauces līmeņiem un ietver visus izglītības posmus un veidus. Tie tika veiksmīgi pielīdzināti Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai (EKI) mūžizglītībā 2011.gada 10. novembrī Latvijā, 2012.gada 7. februārī Igaunijā un 2012.gada 30. jūlijā Lietuvā. Līmeņu apraksti tika izveidoti saskaņā ar EKI līmeņu aprakstiem un balstīti uz mācīšanās rezultātiem.

Eiropas kredītpunktu pārnese un uzkrāšanas sistēma (ECTS) tiek pilnībā īstenota Igaunijā un Lietuvā, taču Latvijā kredītpunkti jāreizinā ar 1,5, lai tos pārvērstu ECTS. Viens Latvijas kredītpunkts atbilst vienas nedēļas pilna laika studiju darba slodzei (40 kredītpunkti par studiju gadu). Daļa no Latvijas augstākās izglītības iestādēm (All) jau izmanto ECTS kredītpunktu sistēmu, jo likums to neaizliedz.

Baltijas valstīs visām augstākās izglītības iestādēm ir pienākums izsniegt diploma pielikumu (DP), kā to pieprasa Eiropas Komisija, Eiropas Padome un UNESCO/CEPES. Visām Baltijas valstīm ir ārējās augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas aģentūras. Papildus All novērtēšanai un akreditācijai, Igaunijā un Latvijā akreditāciju veic studiju virzienam, Lietuvā – studiju programmām. Baltijas valstīs mācīšanās rezultāti ir obligāti augstākās izglītības studiju programmu aprakstu daļa, arī NKI ir balstītas mācīšanās rezultātos.

2. tabula. Boloņas procesa instrumentu ieviešana

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra (normatīvie akti, līmeņi, apraksti)	Astoņu līmeņu EstKI – balstīta mācīšanās rezultātos – tika izveidota 2008.gadā saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju likumu. Kvalifikācijas līmeņu apraksti ir identiski ar EKI līmeņu aprakstiem. EstKI tika veiksmīgi pielīdzināta EKI 07.02.2012.	Astoņu līmeņu LKI ietver visus izglītības posmus un veidus. 2010.gadā, līmeņu aprakstos – balstīti mācīšanās rezultātos – tika iekļauti Ministru kabineta noteikumos; 2015.gadā LKI tika nostiprināta likumā ar grozījumiem Izglītības likumā. LKI tika veiksmīgi pielīdzināta EKI 10.11.2011.	Astoņu līmeņu LTKI – balstīta mācīšanās rezultātos – tika izstrādāta trīs gadu laikā un 2010.gadā to apstiprināja Lietuvas Republikas valdība. LTKI tika veiksmīgi pielīdzināta EKI 30.07.2012.
ECTS	Kopš 2009.gada, ECTS ir ieviesti pilnībā. Viens ECTS kredītpunkts atbilst 26 stundām studenta darba. Viena gada pilna laika studiju darba slodze ir 1560 stundas, kas atbilst 60 ECTS kredītpunktiem	Kopš 2004.gada viens Latvijas kredītpunkts atbilst vienas nedēļas pilna laika studiju darba slodzei (40 punkti par studiju gadu). Lai iegūtu ECTS kredītpunktu skaitu, Latvijas kredītpunktu skaits jāreizinā ar 1,5	Kopš 2011.gada, tiek īstenota ECTS sistēma. Viens ECTS kredītpunkts atbilst apmēram 27 stundām studenta darba. Viena gada pilna laika studiju darba slodze ir 1600 stundas, kas atbilst 60 ECTS kredītpunktiem

² EKI 7. līmeņa kvalifikācijas Baltijas valstīs: *Magister, Arstikraad, Hambaarstikraad, Farmaatsiamagister, Loomaarstikraad, Arhitektuurimagister, Tehnikateaduste magister, Haridusteaduse magister, Maģistra diploms, Profesionālā maģistra diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms, Profesionālās augstākās izglītības diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms, Magistras.*

³ Turklāt Igaunijā farmācijas, arhitektūras, skolotāju izglītības un civilās inženierijas studijas un Lietuvā farmācijas studijas netiek dalītas divos ciklos.

⁴ EKI 8. līmeņa kvalifikācijas Baltijas valstīs: *Doktor, Doktora diploms, Mokslo doktoras, Meno doktoras.*

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Diploma pielikums (iekļaujot attiecīgās kvalifikācijas līmeni)	Kopš 2004.gada diploma pielikums ir obligāts; visiem profesionālās augstākās izglītības, maģistra un doktora programmu absolventiem tiek automātiski izsniegti divi diploma pielikumi – viens angļu un viens igauņu valodā. Bakalaura grāda ieguvējiem diploma pielikums igauņu valodā tiek izsniegts automātiski, bet angļu valodā – pēc pieprasījuma	Kopš 2004.gada diploma pielikums ir obligāts visām augstākās izglītības kvalifikācijām. Visiem augstākās izglītības programmu absolventiem tiek automātiski izsniegti divi diploma pielikumi – viens angļiski un viens latviski	2004.gadā diploma pielikums tika oficiāli ieviests visa valstī. Kopš 2006.gada tas tiek automātiski izsniegts visiem LTKI 6. un 7. līmeņa absolventiem gan lietuviešu, gan angļu valodā
Kvalitātes nodrošināšana (kopš kura laika, kompetentā iestāde, programmas/ iestādes akreditācija, akreditācijas periods)	Kopš 2009.gada Igaunijas augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas aģentūra (EKKA) veic All institucionālo akreditāciju un studiju programmu grupu kvalitātes novērtēšanu reizi 7 gados. Lēmumu pieņem EKKA Kvalitātes novērtēšanas padome	2011.gadā tika ieviests jauns augstākās izglītības akreditācijas un kvalitātes vadības modelis. Tagad akreditācija tiek piešķirta studiju virzieniem, nevis atsevišķām studiju programmām. Atkarībā no izvērtēšanas rezultātiem, akreditācija tiek piešķirta uz 6 vai 2 gadiem. Atbildīgā iestāde par akreditācijas procesa organizēšanu ir Akadēmiskās informācijas centrs (AIC, kopš 01.07.2015.)	SKVC kā ārējās kvalitātes nodrošināšanas aģentūra darbojas kopš 1995.gada. SKVC atbild par visu studiju programmu un visu All akreditāciju. Atkarībā no izvērtēšanas rezultātiem, akreditācija tiek piešķirta uz 6 vai 3 gadiem, vai arī tiek pieņemts lēmums akreditāciju nepiešķirt
Mācīšanās rezultāti (veidi, līmeņi)	Vispārējie mācīšanās rezultāti tika ieviesti 01.01.2009., bet studiju priekšmetu mācīšanās rezultātus izstrādāja All līdz 01.09.2009. Rezultāti ir aprakstīti valdības noteikumu „Augstākās izglītības standarts” pielikumā. Studiju priekšmetu mācīšanās rezultāti kopā ar katra moduļa un kursa rezultātiem ir katras studiju programmas neatņemama daļa	Kopš 2011.gada, studiju rezultāti ir neatņemama augstākās izglītības studiju programmu daļa, taču vispārīgie mācīšanās rezultāti augstākās izglītības NKI tika izstrādāti jau no 2005.gada. Mācīšanās rezultāti ir aprakstīti divos līmeņos: LKI līmeņu aprakstos (Ministru kabineta noteikumi), un studiju programmu studiju rezultāti (All izstrādāti)	Mācīšanās rezultāti ir aprakstīti: <ul style="list-style-type: none"> • LTKI (apstiprinājusi valdība); • Studiju cikla aprakstos (apstiprinājusi ministrija); • Studiju virziena aprakstos (apstiprinājusi ministrija); • Studiju programmu aprakstos (apstiprinājusi All). LTKI pielīdzināšana parādīja, ka vairākums formālās izglītības sistēmā piedāvāto programmu vai nu jau tiek balstītas mācīšanās rezultātos, vai gadījumos, ja šī sistēma vēl nav ieviesta, tā ir izstrādes procesā

2. Normatīvie akti un atzīšanas procedūras

Galvenais starptautiskais juridiskais instruments akadēmiskajai atzīšanai ir 1997.gada 11. aprīlī Lisabonā pieņemtā Eiropas reģiona konvencija par tādu kvalifikāciju atzīšanu, kas saistītas ar augstāko izglītību (Lisabonas diplomatzīšanas konvencija). Tā ietver akadēmisko atzīšanu kvalifikācijām, kas nepieciešamas, lai uzsāktu studijas augstākās izglītības programmās, augstākās izglītības kvalifikācijām un studiju periodiem. Visas Baltijas valstis bija ratificējušas Lisabonas diplomatzīšanas konvenciju līdz 1999.gadam. Arī papilddokumenti, kurus pieņēma Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas komiteja, ir nozīmīgi atzīšanas procedūrām, piemēram, Bukarestē (2012.g.) izglītības ministru apstiprinātā Eiropas diplomatzīšanas rokasgrāmata (EAR Rokasgrāmata), un palīgteksti, piemēram, EAR diplomatzīšanas rokasgrāmata augstākās izglītības iestādēm (EAR-All Rokasgrāmata), kas apraksta pašreizējo labo praksi atzīšanas jomā.

2000.gada 18. februārī Tallinā tika parakstīta vienošanās starp Igaunijas, Latvijas un Lietuvas valdībām par izglītības kvalifikāciju akadēmisko atzīšanu Baltijas izglītības telpā. Šī vienošanās ievēro Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas principus; tā ir kvalifikāciju atbilstības Baltijas valstīs īstenošanas instruments, un tā izklāsta informācijas sniegšanas principus. Papildus šim dokumentam 2000.gada 8. decembrī trīs Baltijas valstu valdības parakstīja vienošanos par kopējas Baltijas augstākās izglītības telpas izveidošanu un 1998.gada 10. jūlijā – vienošanos par kopējas Baltijas vispārējās vidējās izglītības un profesionālās (līdz augstākās izglītības līmenim) izglītības telpas izveidošanu (spēkā kopš 16.07.2001.).

Visās trijās Baltijas valstīs kvalifikāciju atzīšanu nacionālajā līmenī regulē attiecīgie likumi vai zemāka līmeņa normatīvie akti. Šie likumi ir nacionālie visaptverošie juridiskie instrumenti Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas īstenošanai. Tie integrē galvenos Lisabonas atzīšanas konvencijas principus nacionālajos normatīvajos aktos. Informācija par starptautiskajiem un nacionālajiem normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz kvalifikāciju atzīšanu, ir atspoguļota 3. tabulā.

3. tabula. Normatīvie akti par kvalifikāciju atzīšanu

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Lisabonas konvencija, pieņemta 11.04.1997.	Ratificēta 10.02.1998.	Ratificēta 20.07.1999.	Ratificēta 15.10.1998.
Vienošanās starp Baltijas valstīm, parakstīta 8.12.2000.	Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par kopējas izglītības telpas augstākajā izglītībā izveidošanu Baltijas valstīs		
Vienošanās starp Baltijas valstīm, parakstīta 18.02.2000.	Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par izglītības kvalifikāciju akadēmisko atzīšanu Baltijas izglītības telpā		
Vienošanās starp Baltijas valstīm, parakstīta 10.07.1998., spēkā kopš 16.07.2001.	Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par kopējas izglītības telpas vispārējā vidējā izglītībā un profesionālajā izglītībā (līdz augstākās izglītības līmenim) izveidošanu Baltijas valstīs		
Spēkā esošie valsts līmeņa normatīvais regulējums	Valdības noteikumi Nr.89 „Novērtēšanas kritēriji un procedūra, ārvalstu kvalifikāciju akadēmiskā atzīšana un nosaukumu piešķiršana kvalifikācijām, kas saņemtas ārvalstu izglītības sistēmā” (pieņemti 06.04.2006.)	Izglītības likuma 11.1 pants (1998), Augstskolu likuma 84. un 85. pants (1995), Zinātniskās darbības likums (spēkā kopš 19.05.2005.) doktora grādu atzīšanai	Likuma „Par augstāko izglītību un zinātni” 17. un 51. pants (2009), Lēmums Nr.. 212 „Izglītības un kvalifikāciju, kas iegūtas beidzot ārvalstu un starptautiskās izglītības programmas, atzīšanas noteikumi”, pieņēmusi Lietuvas Republikas valdība 29.02.2012.

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Zemāka līmeņa normatīvais regulējums (institucionālie noteikumi)	Ārvalstu kvalifikāciju vērtēšanas procedūra ir aprakstīta „Vispārīgā ārvalstu kvalifikāciju vērtēšanas procedūra”. Igaunijas ENIC/NARIC centrs darbojas saskaņā ar iekšējiem noteikumiem, kuri ir balstīti uz valdības noteikumiem – Ārvalstu kvalifikāciju un piekļuves kvalifikāciju augstākās izglītības programmās novērtēšanas vispārīgā procedūra un kritēriji (pieņēmusi Arhimēda fonda padome)	AIC ieteikumi par ārzemju kvalifikāciju atzīšanu kritērijiem un novērtēšanas procedūru Latvijā ir aprakstītas divās rokasgrāmatās „Ārvalstu kvalifikāciju atzīšana. Rokasgrāmata diplomatzīšanas speciālistiem” (2002) and „Diplomatzīšanas rokasgrāmata” (2008)	Visjaunākais dokuments ir Vērtēšanu metodika izglītībai un kvalifikācijām, kas saistītas ar augstāko izglītību un iegūtas saskaņā ar izglītības programmām ārvalstīs un starptautiskajām organizācijām, izdots ar SKVC 28.05.2012. Rīkojumu Nr. V-48. Atzīmju pārvēršanas un studiju priekšmetu salīdzināšanas metodika, izdots ar SKVC 18.05.2012. Rīkojumu Nr. V-46. Kvalifikāciju atzīšanas administratīvā procesa apraksts iekšējā SKVC kvalitātes nodrošināšanas rokasgrāmatā (pirmoreiz izdota 24.05.2011., ar vēlākiem labojumiem)

ENIC/NARIC centri Baltijas valstīs darbojas saskaņā ar Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas principiem un tās palīdzinstrumentsiem. Galvenie Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ENIC/NARIC centru uzdevumi un aktivitātes, resursi un ekspertīze atbilst vadlīnijām, kuras aprakstītas Apvienotajā ENIC/NARIC aktivitāšu un pakalpojumu hartā (*Joint ENIC/NARIC Charter of Activities and Services*).

Tomēr starp centru uzdevumiem pastāv arī atšķirības. Atzīšanas lēmumi akadēmiskiem un/vai profesionāliem mērķiem, kurus izsniedzis Lietuvas ENIC/NARIC centrs, ir juridiski saistoši, kamēr dokumentiem, kurus izsnieguši Igaunijas un Latvijas ENIC/NARIC centri, ir rekomendāciju statuss augstākās izglītības iestādēm un arī darba devējiem nereglamentētās profesijās. Viens no Igaunijas ENIC/NARIC centra uzdevumiem ir studiju periodu novērtēšana, kas, savukārt neietilpst Latvijas un Lietuvas ENIC/NARIC centru pienākumos. Igaņu un Latviešu ENIC/NARIC centri atbild par doktora grādu novērtēšanu, kamēr Lietuvas ENIC/NARIC centra uzdevumos neietilpst trešā Boloņas cikla kvalifikāciju (EKI 8. līmenis) vērtēšana un atzīšana. Informācija par nacionālo ENIC/NARIC centru uzdevumiem saistībā ar ārzemju kvalifikāciju vērtēšanu un atzīšanu ir sniegta 4. tabulā.

4. tabula. Baltijas ENIC/NARIC centru uzdevumi ārvalstu kvalifikāciju novērtēšanā un atzīšanā

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Informācijas sniegšana par izglītības sistēmām	v	v	v
Informācijas sniegšana par piekļuves kvalifikācijām	v	v	v
Informācijas sniegšana par augstākās izglītības kvalifikācijām	v	v	v
Piekļuves kvalifikāciju novērtēšana	v	v	v
Studiju periodu novērtēšana	v		
Augstākās izglītības kvalifikāciju (izņemot doktora grādus) novērtēšana	v	v	v
Doktora grādu novērtēšana	v	v	

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Informācijas sniegšana par reglamentētajām profesijām	v	v	
Profesionālās atzišanas informācijas punkts	v	v	
Profesionālās atzišanas kontaktpunkts	v	v	
Apmācības All un citām ieinteresētajām pusēm	v	v	v
Nacionālais ENIC/NARIC	Akadēmiskās atzišanas informācijas centrs, ko 1997.gadā Igaunijas Republikas valdība izveidoja kā Arhimēda fonda struktūrvienību	Akadēmiskās informācijas centrs (AIC), bezpeļņas organizācija, kuru 1994.gadā nodibināja Izglītība un zinātnes ministrija un Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts	Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs (SKVC), kuru 1995.gadā izveidoja Izglītības un zinātnes ministrija
ENIC/NARIC centru izdoto dokumentu statuss	Rekomendācijas All un arī darba devējiem nereglamentētajās profesijās	Rekomendācijas All un arī darba devējiem nereglamentētajās profesijās	Var tikt izsniegti divu veidu dokumenti: 1) akadēmiskās atzišanas lēmumi ar nolūku turpināt studijas un/ vai stāties darba attiecībās; tos izsniedz pēc individuāla ārvalstu kvalifikācijas īpašnieka pieprasījuma 2) rekomendācijas, kas izsniegtas pēc iestādes pieprasījuma (darba devēja un/ vai All, kas var neatkarīgi pieņemt galējo lēmumu par atzišanu)

Igaunijā un Latvijā kompetentās atzišanas iestādes ir augstākās izglītības iestādes un darba devēji, atkarībā no atzišanas mērķa, bet Lietuvā kompetentās atzišanas iestādes ir autorizētas augstākās izglītības institūcijas, darba devēji un Lietuvas Pētniecības padome, kas nodarbojas ar ārvalstu doktora grādu zinātnē/ mākslā kvalifikāciju atzišanu. Igaunijā un Latvijā kompetentās atzišanas iestādes doktora grādiem ir darba devēji, ieskaitot All.

5. tabulā sniegta informācija par kompetentajām akadēmiskās atzišanas iestādēm, kurās tiek veikta piekļuves kvalifikāciju, augstākās izglītības kvalifikāciju un doktora grādu novērtēšana.

5. tabula. Kompetentās akadēmiskās atzīšanas iestādes piekļuves kvalifikācijām, augstākās izglītības kvalifikācijām un doktora grādiem

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Akadēmiskās atzīšanas institūcija (izņemot doktora grādus)	Akadēmiskās atzīšanas informācijas centrs (var būt arī All)	Akadēmiskās informācijas centrs	Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs; autorizētas All (tās, kuras ieguvušas atbilstošas tiesības no Izglītības ministrijas) – nolūkā turpināt studijas, lēmuma spēks ir ierobežots – tas attiecas tikai uz uzņemšanu vēlamajā programmā
Doktora grādu akadēmiskās atzīšanas vērtēšanas institūcija	Akadēmiskās atzīšanas informācijas centrs (var būt arī All kā darba devējs)	Akadēmiskās informācijas centrs	Lietuvas Pētniecības padome
Akadēmiskās atzīšanas kompetentās iestādes (izņemot doktora grādus)	Augstākās izglītības iestādes	Augstākās izglītības iestādes	Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs; deleģētas All (kuras ieguvušas tiesības no Izglītības ministrijas) – lai turpinātu studijas, lēmuma spēks ir ierobežots – tas attiecas tikai uz uzņemšanu vēlamajā studiju programmā
Doktora grādu atzīšanas iestādes	Darba devēji (ieskaitot All)	Darba devēji (ieskaitot All)	Lietuvas Pētniecības padome
Nereglamentēto profesiju novērtēšanas institūcija	Akadēmiskās atzīšanas informācijas centrs (var būt arī darba devēji)	Akadēmiskās informācijas centrs (var būt arī darba devēji)	Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs, darba devēji
Nereglamentēto profesiju profesionālās atzīšanas kompetentās institūcija	Darba devējs		

Baltijas valstis praktizē līdzīgu metodiku kvalifikāciju atzīšanā, kas balstīta uz Eiropas Padomes un UNESCO pārstrādātajām rekomendācijām par ārvalstu kvalifikāciju novērtēšanas kritērijiem un procedūru (2010), kuras pieņēma Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas komiteja. Uz kopējiem diplomatzīšanas kritērijiem un procedūrām attiecas arī Eiropas diplomatzīšanas rokasgrāmata (*EAR Manual*, 2012). Novērtēšanas un atzīšanas kritēriji ir apkopoti 6.tabulā.

6. tabula. Novērtēšanas un atzišanas kritēriji

	Igaunija	Latvija	Lietuva
A. Iestādes statuss			
Izniedzējierstādes tips un kompetence	v	v	v
Izniedzējierstādes atpazīstamība piederības valstī	v	v	v
Izniedzējierstādes akreditācija vai cita veida kvalitātes nodrošināšana	v	v	v
B. Individuālās kvalifikācijas novērtēšana			
Vispārīgi uzņemšanas noteikumi programmā (iepriekšējā izglītība)	v	v	v
Akreditācija vai cita veida kvalitātes nodrošināšana	v	v	v
Kopējais studiju ilgums un/vai programmas studiju slodze	v	v	v
Absolvēšanas prasības	v	v	v
Profils	v	v	v
Programmas līmenis nacionālajā izglītības sistēmā (kvalifikāciju ietvarstruktūra)	v	v	v
Kvalifikācijas funkcija (formālās tiesības studiju turpināšanai, kas piešķirtas tās īpašniekam)	v	v	v
Mācīšanās rezultāti	v	v	v
Līmenis	Tiek pielietots, lai noteiktu kvalifikācijas vietu tās piederības valstī un tās saistību ar citām kvalifikācijām šajā sistēmā (uzņemšanas noteikumi un iespējas turpināt studijas). Tas tiek lietots arī, lai noteiktu atbilstošo kvalifikāciju līmeni uzņemšanā valstī. Tas nozīmē, ja iespējams, ārvalstu kvalifikācijas tiek pielīdzinātas tajā pašā līmenī kā uzņemšanā valstī		
Studiju slodze	legūstamo kredītpunktu skaits visas studiju programmas laikā	legūstamo kredītpunktu skaits visas studiju programmas laikā	Kredītpunktu skaits, bet ja kredītpunktu skaits nav pieejams, studiju programmas ilgums
Kvalitāte	Institucionālā		
	Institūcijai jābūt atzītai un/ vai akreditētai saskaņā ar piederības valsts normatīvajiem aktiem un/ vai prasībām		

		Igaunija	Latvija	Lietuva
	<i>Programma (vai programmu grupa)</i>	Kvalitāti novērtē kompetentā iestāde	Programmu ir akreditējusi piederības valsts kompetentā iestāde saskaņā ar normatīvajiem aktiem	Ja piemērojams, institūcijai jābūt tiesībām piedāvāt šāda veida programmu un/ vai programmai jābūt akreditētai saskaņā ar piederības valsts prasībām
	<i>Studentu sniegums</i>	Neviena atzīme nav zemāka kā zemākais ieskaitītais vērtējums	Studenta atzīmes apgūtajos priekšmetos	Studentu sniegums tiek ņemts vērā, kad tam ir tieša saistība ar tālākajām tiesībām (akadēmiskām un/vai profesionālām)
Profils		Apzīmē programmas un kvalifikāciju profilu (akadēmiska vai profesionāla)	Apzīmē programmas un kvalifikāciju profilu (akadēmiska vai profesionāla)	letver kvalifikācijas virzienu (profesionāla un vai akadēmiska, specializēta un/ vai vispārīga utt.), ieskaitot tālākās profesionālās un vai akadēmiskās tiesības, kuras kvalifikācija piešķir
Mācīšanās rezultāti		„Mācīšanās rezultāts” tiek definēts kā apgalvojums, kas studentam ir jāzina, jāsaprot un jāvar izdarīt pēc programmas veiksmīgas apgūšanas	„Mācīšanās rezultāts” tiek definēts kā apgalvojums, kas studentam ir jāzina, jāsaprot un jāvar izdarīt pēc programmas veiksmīgas apgūšanas	„Mācīšanās rezultāts” tiek definēts kā apgalvojums, kas studentam ir jāzina, jāsaprot un jāvar izdarīt pēc programmas veiksmīgas apgūšanas
Formālās tiesības		Īpašniekam ir tiesības turpināt studijas viņa piederības valsts izglītības sistēmā	Īpašniekam ir tiesības studēt atbilstošajā līmenī vai strādāt atbilstošajā profesijā un amatā	Netiek uzskatītas par atsevišķu kritēriju, drīzāk tiek izmantotas, lemjot par kvalifikācijas līmeni un profilu

Kvalifikāciju novērtēšanas procedūra sastāv no sekojošiem posmiem, kas ir līdzīgi visās Baltijas valstīs:

- Kvalifikācijas vērtības noteikšana tās piederības valstī;
- Kvalifikācijas līmeņa noteikšana tās piederības valstī;
- Kvalifikācijas salīdzināšana ar līdzīgu kvalifikāciju, kas izsniegta attiecīgajā Baltijas valstī, t.i., profils, darba slodze, kvalitāte, un mācīšanās rezultāti ar attiecīgajām prasībām, kas noteiktas attiecīgajā Baltijas valstī.

Pastāv nelielas atšķirības attiecībā uz izskatīšanas termiņiem un maksu (ar 2015.gada augustu Latvijā vērtēšana vairs nav bezmaksas, kā tas vēl aizvien ir Igaunijā un Lietuvā). 7. tabula sniegta detalizētāka informācija par novērtēšanas un atzīšanas procedūru.

7. tabula. Novērtēšanas un atzīšanas kārtība

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Novērtēšanas pieprasījuma iesniedzējs	Pieteikumu novērtēšanai var iesniegt fiziska persona, darba devējs vai All vai jebkura cita institūcija, kurai ir iesniegts ārvalstīs iegūtas izglītības diploms	Pieteikumu novērtēšanai var iesniegt fiziska persona, darba devējs vai All	Pieteikumu novērtēšanai var iesniegt fiziska persona. Novērtēšanas pieprasījumi rekomendāciju formā tiek pieņemti no visām institūcijām (piemēram, darba devējiem vai All)
Iesniedzamie dokumenti akadēmiskajai atzīšanai (ieskaitot tulkojumus)	1) Pieteikums (igauņu, angļu vai krievu valodā); 2) personu apliecinošs dokuments; 3) diploma/ sertifikāta oriģināls vai sertificēta kopija; 4) notariāli apstiprināts tulkojums igauņu, angļu vai krievu valodā, ja diploms/ sertifikāts nav vienā no šīm valodām; 5) oriģinālais sekmju izraksts un/ vai citi papildus dokumenti vai to sertificētās kopijas; 6) notariāli apstiprināts tulkojums igauņu, angļu vai krievu valodā, ja sekmju izraksts vai papildus dokumenti nav vienā no šīm valodām. Ja tiek pieprasīts augstākās izglītības kvalifikācijas novērtējums, jāpievieno iepriekšējo izglītību apliecinoši dokumenti ar pielikumiem, sākot ar pirmo pēc-vidusskolas kvalifikāciju. Izglītības iestādei vai darba devējam, ar kvalifikācijas īpašnieka piekrišanu, jāiesniedz Igaunijas ENIC/NARIC sekojošie dokumenti: visi iepriekš minētie dokumenti vai to izglītības iestādes vai darba devēja sertificētās kopijas ar vārdiem „KOOPIA ÕIGE“ („KOPIJA PA-REIZA“); rakstisks novērtēšanas pieprasījums	Izglītības dokumenta un diploma pielikuma (sekmju izraksta) oriģināli vai sertificētas kopijas. Ja nepieciešams, var tikt pieprasīti dokumentu tulkojumi un legalizācija. 1) Pieteikums (latviešu, angļu vai krievu valodā); 2) personu apliecinošs dokuments; 3) diploma/ sertifikāta oriģināls vai sertificēta kopija; 4) notariāli apstiprināts tulkojums latviešu, angļu vai krievu valodā, ja diploms/ sertifikāts nav vienā no šīm valodām; 5) oriģinālais sekmju izraksts un/ vai citi papildus dokumenti vai to sertificētās kopijas; 6) notariāli apstiprināts tulkojums latviešu, angļu vai krievu valodā, ja sekmju izraksts vai papildus dokumenti nav vienā no šīm valodām 7) dokumenti, kas sniedz informāciju par vārda/ uzvārda maiņu	Pieteikums (lietuviešu vai angļu valodā); personu apliecinošs dokuments; dokuments, kas apliecina ārvalstu kvalifikācijas iegūšanu; dokumenta pielikums/(-i); dokuments/ (-i), kas apliecina vārda un/ vai uzvārda maiņu (ja piemērojams)
Izskatīšanas termiņš	30 dienas	1 mēnesis, ja nepieciešama papildus informācija, termiņš var tikt pagarināts līdz 4 mēnešiem	1 mēnesis, ja nepieciešama papildus informācija, termiņš var tikt pagarināts līdz 3 mēnešiem
Maksa par novērtēšanu	Bez maksas	No 3.08.2015. maksa par ārvalstu grāda vai kvalifikācijas izvērtēšanu ir EUR 41,00 (maksa par vienu izziņu)	Bez maksas

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Apelācijas procedūra	<p>Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību par akadēmiskā atzīšanas institūcijas sagatavoto ārvalstu kvalifikācijas novērtēšanas slēdzienu. Pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz rakstiska apelācijas sūdzība akadēmiskās atzīšanas institūcijai 30 dienu laikā no izziņas izsniegšanas datuma, norādot apelācijas iemeslus. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību administratīvajā tiesā saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem</p>	<p>Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību par akadēmiskā atzīšanas institūcijas sagatavoto ārvalstu kvalifikācijas novērtēšanas slēdzienu 1 mēneša laikā no izziņas izsniegšanas datuma. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību administratīvajā tiesā saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Starpinstitūciju apelāciju sūdzību komitejas noteikumi (lēmumiem, kurus pieņēmis SKVC un Lietuvas Pētniecības padome) Izglītības un zinātnes ministrijā, apstiprināti ar ministra 21.03.2012. pavēli Nr.V-519. • Starpinstitūciju apelāciju sūdzību komitejas noteikumi (lēmumiem, kurus pieņēmusi AII) SKVC, apstiprināti ar SKVC direktora pavēli 4.04.2012. <p>Abos gadījumos apelācijas sūdzības jāaizpilda 14 kalendāro dienu laikā pēc lēmuma saņemšanas. Abos gadījumos iespējami divi iznākumi: 1) noraidīt apelācijas sūdzību un apstiprināt iepriekš pieņemto lēmumu; 2) dot rīkojumu iestādei, kas pieņēmusi lēmumu, veikt atkārtotu novērtēšanu un atzīšanu. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības iesniegt apelācijas sūdzību administratīvo strīdu risināšanas komisijai un arī tiesā saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem</p>

3. NKI nozīme automātiskajā atzīšanā

Darbs pie nacionālajām kvalifikāciju ietvarstruktūrām (NKI) Baltijas valstīs sākās 2004.-2005.gadā. Igaunijā astoņu līmeņu Igaunijas kvalifikāciju ietvarstruktūra (EstKI) tika ieviesta 2008.gadā saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju likumu. Latvijā pamati astoņu līmeņu Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrai (LKI) tika likti ar grozījumiem Ministru kabineta noteikumos Nr. 990 „Par Latvijas izglītības klasifikāciju” 2010.gada oktobrī, pielīdzinot Latvijas izglītības kvalifikācijas atbilstošajam LKI līmenim. LKI tika nostiprināta likumā ar grozījumiem izglītības likumā 2015.gada jūnijā. 2007.gadā tika publicēts Lietuvas kvalifikāciju ietvarstruktūras (LTKI) pirmais uzmetums, un 2010.gada 4. maijā ar Lēmumu Nr. 535 Lietuvas valdība to apstiprināja. Līdz šim brīdim LTKI 5. līmenim nav pielīdzināta neviena kvalifikācija, taču paredzams, ka situācija mainīsies pēc jaunā likuma „Par augstāko izglītību un zinātņi” pieņemšanas.

Igaunijas, Latvijas un Lietuvas kvalifikāciju ietvarstruktūru salīdzinājums norāda, ka visu trīs valstu izveidotajām nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūrām ir identiska uzbūve un vienāds līmeņu skaits, kas ir piemērots nacionālajām izglītības sistēmām un pielīdzināms EKI. Latvijā un Lietuvā izglītības kvalifikācijas ir iekļautas NKI, kamēr Igaunijā – NKI ir iekļautas gan izglītības, gan nodarbinātības kvalifikācijas.

NKI nodrošina veidu, kā salīdzināt kvalifikācijas un aprakstīt saistību starp dažādiem nacionālās izglītības sistēmas līmeņiem, un specializēto kvalifikāciju līmeni, studiju slodzi un mācīšanās rezultātiem. 8. tabulā sniegta sīkāka informācija par NKI.

8. tabula. Informācija par NKI Baltijas valstīs

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Datums, kad pielīdzināšanas ziņojums tika prezentēts EKI konsultatīvajai grupai	7.02.2012.	10.11.2011.	30.07.2012.
NKI ieviešana (normatīvie akti)	Astoņu līmeņu EstKI tika izveidota 2008.gadā saskaņā ar Profesionālo kvalifikāciju likumu. EstKI ir visaptveroša ietvarstruktūra, kas sastāv no četrām apakšstruktūrām: <ul style="list-style-type: none"> • Vispārējās izglītības kvalifikācijas; • Profesionālās izglītības kvalifikācijas; • Augstākās izglītības kvalifikācijas; • Nodarbinātības kvalifikācijas 	Astoņu līmeņu LKI, aptverot visas izglītības pakāpes un veidus, tika izveidota ar grozījumiem MK noteikumos (05.10.2010.); LKI ieguva likumīgu spēku ar 2015.gada grozījumiem Izglītības likumā (LKI definīcija un vispārīgi līmeņu apraksti). Tiks izstrādāti jauni MK noteikumi, lai noteiktu detalizētākus LKI līmeņu aprakstus (2016)	Visaptveroša astoņu līmeņu LTKI tika ieviesta ar 4.05.2010. valdības lēmumu. Detalizētāki LTKI līmeņu apraksti attiecībā uz augstāko izglītību tika izstrādāti un apstiprināti Izglītības un zinātnes ministrijā 21.11.2011.
Līmeņu apraksti (struktūra)	Kvalifikāciju raksturo mācīšanās rezultāti, izteikti trijās kategorijās: zināšanas, prasmes un kompetences (saprotams kā autonomijas un atbildības pakāpe)	Līmeņu apraksti ir balstīti mācīšanās rezultātos, kas izteikti trijās kategorijās: zināšanas (zināšanas un izpratne); prasmes (spēja pielietot zināšanas, komunikācija, vispārējās prasmes); kompetences (analīze, sintēze un novērtēšana)	Līmeņu apraksti ir balstīti mācīšanās rezultātos, kas izteikti trijās kategorijās: aktivitāšu sarežģītība (saprotams kā uzdevumu dažādība un atbildības līmenis); aktivitāšu autonomija (apraksta izmaiņas aktivitāšu organizācijā un to pārraudzības veidu); un mainība (apraksta aktivitātes no mainīgas tehnoloģiskās vai organizācijas vides aspekta)

4. ECTS nozīme automātiskajā atzīšanā

Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma (ECTS) tiek pilnībā īstenota Igaunijā (no 2009./2010.ak.g.) un Lietuvā (no 2011./2012.ak.g.), kamēr Latvijā vēl tiek lietota nacionālā kredītpunktu sistēma. Lai pārrēķinātu Latvijas kredītpunktu skaitu ECTS kredītpunktos, tie jāreizina ar 1,5.

Igaunijā viens ECTS sistēmas kredītpunkts atbilst 26 stundām studenta darba, ieskaitot kontaktstundas, patstāvīgo darbu un praksi, un mācīšanās rezultātu novērtējumu. Viena studiju gada darba slodze ir 1560 stundas vai 60 ECTS kredītpunkti. Lietuvā viens ECTS kredītpunkts atbilst apmēram 27 stundām studenta darba, ieskaitot kontaktstundas, patstāvīgo darbu un praksi, un mācīšanās rezultātu novērtējumu. Viena studiju gada darba slodze ir 1600 stundas vai 60 ECTS kredītpunkti.

Latvijas oficiālajā kredītpunktu sistēmā viens kredītpunkts atbilst vienas nedēļas pilna laika studiju darba slodzei (40 punkti par studiju gadu). Daļas Latvijas All jau izmanto ECTS kredītpunktu sistēmu, jo likums to neaizliedz. ECTS kredītpunktu piešķiršana ir balstīta uz darba slodzi, kuru studentam nepieciešams veikt, lai sasniegtu plānotos mācīšanās rezultātus.

Kredītpunkti tiek ņemti vērā atzīšanas procesā un varētu būt noderīgi automātiskajai atzīšanai. Kredītpunkti kvantitatīvi raksturo studenta sasniegumus, jo tiek piešķirti pēc veiksmīgas programmas vai moduļa apguves. Kredītpunkti mēra apgūtā apjomu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem un to sasniegšanai paredzētās darba slodzes, kas izteikta laikā. Informācija par ECTS Baltijas valstīs ir apkopota 9. tabulā.

Visās Baltijas valstīs darba slodzes atbilstība mācīšanās rezultātiem ir kvalitātes nodrošināšanas procesa pārziņā. Visas trīs valstis ievēro principu, ka kredītpunkti tiek piešķirti tikai pēc pozitīva vērtējuma par plānoto mācīšanās rezultātu sasniegšanu. Kredītpunktus nav iespējams nopelnīt, ja vērtēšanas procesā students ir saņēmis negatīvu vērtējumu – ir izkritis.

9. tabula. Informācija par ECTS nozīmi Baltijas valstīs

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Normatīvais regulējums	Universitāšu likums (1995); Profesionālo augstākās izglītības iestāžu likums (1998)	Augstskolu likums (1995)	Likums „Par augstāko izglītību un zinātņi” (2009)
ECTS ieviešana	Pilnībā ieviesta kopš 2009./2010. ak.g. visās augstākās izglītības programmās (ieskaitot doktora programmas). Mācīšanās rezultātu pielietošana ir būtiska	Daļa All jau ir pārgājuši uz ECTS, jo likums to neaizliedz; citas All izmanto nacionālo kredītpunktu sistēmu. Mācīšanās rezultātu pielietošana ir būtiska	ECTS tiek pielietota LTKI 6. un 7. līmenī, taču ir diezgan ierobežota LTKI 8. līmenī. Mācīšanās rezultātu pielietošana ir būtiska
Ieviešanas datums	ECTS tika ieviesta 01.09.2009	Nacionālā kredītpunktu sistēma tika ieviesta 1995.gadā	ECTS tika ieviesta 2011./ 2012. ak.g.
Skaitis	Igaunijā viens ECTS sistēmas kredītpunkts atbilst 26 stundām studenta darba. Viena studiju gada darba slodze ir 1560 stundas vai 60 ECTS kredītpunkti	Latvijas kredītpunktu sistēmā viens kredītpunkts atbilst vienas nedēļas darba slodzei (40 akadēmiskās stundas) pilna laika studijās (40 punkti par studiju gadu). Lai pārrēķinātu Latvijas kredītpunktu skaitu ECTS kredītpunktos, tie jāreizina ar 1,5	Viens ECTS kredītpunkts atbilst apmēram 27 stundām studenta darba. Viena studiju gada darba slodze ir 1600 stundas vai 60 ECTS kredītpunkti
ECTS pielietošana atzīšanas praksē	Studiju slodze ECTS (ja ECTS ir ieviesta un tiek pielietota) ir viens no vērtēšanas kritērijiem	ECTS ir diplomatzīšanas neatņemama sastāvdaļa	Studiju slodze ECTS tiek izmantota sasniegto mācīšanās rezultātu parādīšanai

5. Diploma pielikums automātiskajā atzīšanā

Diploma pielikums (DP) ir obligāts visiem augstākās izglītības dokumentiem Igaunijā un Latvijā kopš 2004.gada, Lietuvā – kopš 2006.gada. DP Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un UNESCO/CEPES noteiktajā formātā tiek automātiski izsniegts, iegūstot kvalifikāciju. Lietuvā Profesionālā bakalaura, Bakalaura un Maģistra studiju programmu absolventi saņem vienu DP divās valodās – lietuviešu un angļu, kamēr Igaunijā un Latvijā visi augstākās izglītības ieguvēji saņem divus DP, vienu – angļu valodā un otru – attiecīgajā valsts valodā.

DP sniedz strukturētu pārskatu par informāciju, kas attiecas uz novērtēšanas un atzīšanas procesu un tiek pielietots, lai atvieglotu ārvalstu kvalifikāciju atzīšanu.

DP apraksta attiecīgās augstākās izglītības kvalifikāciju un izglītības sistēmu, kam kvalifikācija pieder. Diploma pielikums, kas sniedz pilnīgu informāciju par kvalifikācijas īpašnieka pabeigto studiju profilu, līmeni, kontekstu, saturu un statusu, sekmē diplomatzīšanu, t.sk. automātisko atzīšanu. Salīdzinoša informācija par DP Baltijas valstīs ir iekļauta 10. tabulā.

10. tabula. Informācija par DP Baltijas valstīs

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Diploma pielikuma ieviešana	Kopš 1.01.2004. DP Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un UNESCO/CEPES noteiktajā formātā ir obligāts visām augstākās izglītības kvalifikācijām	Kopš 2004.gada DP Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un UNESCO/CEPES noteiktajā formātā ir obligāts visām augstākās izglītības kvalifikācijām	Kopš 2006.gada, DP Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un UNESCO/CEPES noteiktajā formātā ir obligāts visām augstākās izglītības kvalifikācijām
Normatīvie akti (iekļaujot iepriekšējos)	DP regulē valdības noteikumi Nr. 76 „Nolikums par diplomu un diploma pielikumu” (12.03.2003.)	DP regulē MK noteikumi Nr. 202 „Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinājošus dokumentus” (16.04.2013.)	DP regulē Izglītības un zinātnes ministrijas rīkojums (izdots 17.11.2011., pēdējie grozījumi 7.07.2015.)
Valodas	AI absolventi saņem divus DP, vienu – angļu un otru – igauņu valodā	AI absolventi saņem divus DP, vienu – latviešu un otru – angļu valodā	AI absolventi saņem vienu DP divās valodās – lietuviešu un angļu
Kādām kvalifikācijām	Abi DP tiek automātiski izsniegti visiem profesionālās augstākās izglītības, Maģistra un Doktora programmu absolventiem. Bakalaura grāda ieguvēji automātiski saņem DP igauņu valodā, bet angļu valodā – pēc pieprasījuma	Abi DP tiek automātiski izsniegti visiem augstākās izglītības absolventiem	DP divās valodās tiek automātiski izsniegts visiem Profesionālā bakalaura, Bakalaura un Maģistra studiju programmu absolventiem, taču ne Doktora grādu ieguvējiem
Diploma pielikuma struktūra (saturs)	1. Informācija par kvalifikācijas ieguvēju 2. Kvalifikācijas nosaukums 3. Informācija par kvalifikācijas līmeni 4. Informācija par studiju saturu un gūtajiem rezultātiem 5. Informācija par kvalifikācijas funkciju 6. Papildinformācija 7. Pielikuma apstiprinājums 8. Informācija par Igaunijas augstākās izglītības sistēmu	1. Informācija par kvalifikācijas ieguvēju 2. Kvalifikācijas nosaukums 3. Informācija par kvalifikācijas līmeni 4. Informācija par studiju saturu un gūtajiem rezultātiem 5. Informācija par kvalifikāciju 6. Papildinformācija un papildinformācijas avoti 7. Pielikuma apstiprinājums 8. Informācija par nacionālo augstākās izglītības sistēmu	1. Informācija par kvalifikācijas ieguvēju 2. Kvalifikācijas nosaukums 3. Informācija par kvalifikācijas līmeni 4. Informācija par studiju saturu un gūtajiem rezultātiem 5. Informācija par kvalifikācijas funkciju 6. Papildinformācija 7. Pielikuma apstiprinājums 8. Informācija par nacionālo augstākās izglītības sistēmu
DP pielietojums atzīšanas praksē	Ja DP ir izsniegts, pieteikuma iesniedzējam jāuzrāda DP kopā ar diplomu	DP ir diplomatzīšanas neatņemama sastāvdaļa	DP ir caurskatāmības nodrošināšanas instruments, kas sniedz informāciju gan par konkrēto kvalifikāciju, gan augstākās izglītības sistēmu
DP izsniegšanas formāts	DP tiek izsniegts papīra formātā	DP tiek izsniegts papīra formātā	DP tiek izsniegts papīra formātā

6. Automātiskās atzīšanas kvalitātes nodrošināšana

Augstākās izglītības iestādes (All) ir atbildīgas par iekšējās kvalitātes nodrošināšanu visām to īstenotajām izglītības programmām un piešķirtajām kvalifikācijām. Ārējās kvalitātes novērtēšana balstās uz All institucionālo autonomiju un atbildību gan pret iekšējām, gan ārējām ieinteresētajām pusēm. Ārējās kvalitātes nodrošināšana ir paredzēta, lai veicinātu sabiedrības uzticību augstākajai izglītībai un palīdzētu uzlabot augstākās izglītības nodrošināšanas kvalitāti. Ārējās kvalitātes nodrošināšanas institūcijas Baltijas valstīs tika izveidotas jau 1994.-1995.gadā.

Igaunijā Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas padome tika izveidota 1995.gada 11. aprīlī. Vēlāk, 1997.gada 1. septembrī tika izveidots Igaunijas augstākās izglītības akreditācijas centrs ar mērķi atbalstīt padomi. Kvalitātes novērtēšanas padomes un akreditācijas centra binārā struktūra tika ievērojami izmainīta un 2009.gada 1. janvārī tika radīta jauna organizācija – Igaunijas augstākās izglītības kvalitātes aģentūra (*Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur*, kopš 2015.gada – Igaunijas augstākās un profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas aģentūra, *Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur*, EKKA), kas pārņēma abu iepriekš minēto institūciju funkcijas.

Latvijā nodibinājums „Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs” (AIKNC) tika izveidots 1994.gada 28. decembrī. AIKNC darbojās kā nacionālā ārējās kvalitātes nodrošināšanas aģentūra līdz 2013.gadam, kad Izglītības un zinātnes ministrija pārņēma tā funkcijas. Sākot ar 2015.gada 1. jūliju, šis pienākums tika deleģēts Akadēmiskās informācijas centram (AIC), kas šobrīd nodarbojas ar metodoloģijas izstrādi un atbilstošu aktivitāšu organizēšanu.

Lietuvā Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centrs (*Studiju kokybės vertinimo centras*, SKVC) tika izveidots 1995.gada 24. janvārī, un kopš tā darbības uzsākšanas līdz mūsdienām tas ir saglabājis divus darbības virzienus – ārējo augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanu un informācijas sniegšanu un akadēmisko kvalifikāciju atzīšanu.

Pašreizējās ārējās kvalitātes nodrošināšanas salīdzināšana Igaunijā, Lietuvā un Latvijā parāda, ka visās trijās valstīs pielietotās procedūras ir vērstas gan uz augstākās izglītības iestāžu līmeni, gan uz studiju programmām, tomēr veids, kādā programmas tiek izvērtētas, ir mazliet atšķirīgs, kā arī termiņš, uz kādu tiek piešķirta akreditācija, ir atšķirīgs. Ārējās kvalitātes novērtēšanas modeļi visās trijās valstīs ietver tādas elementus kā iestāžu pašvērtējuma ziņojumus, neatkarīgu ekspertu grupas, All apmeklējumus, ziņojumu un pieņemto lēmumu publikācijas, ka arī pēcpārbaudes darbības. Ieinteresēto pušu un ārzemju ekspertu piesaistīšana ir vēl viena kopīga šo sistēmu iezīme.

Kvalitāte ir katras kvalifikācijas būtiska pazīme. Iekšējās kvalitātes nodrošināšana, ko augstākās izglītības iestādes īsteno saskaņā ar Eiropas kvalitātes standartiem un vadlīnijām (ESG) pirmo daļu, un ārējās kvalitātes nodrošināšana, kuru veic ārējās kvalitātes nodrošināšanas institūcijas saskaņā ar ESG 2. un 3. daļu, veido pamatu valstu kvalifikāciju sistēmām un ļauj uzticēties visās trijās valstīs piešķirtajām kvalifikācijām.

11. tabula. Informācija par kvalitātes nodrošināšanu

	Igaunija	Latvija	Lietuva
Pirmās ārējās kvalitātes nodrošināšanas institūcijas nodibināšanas datums	11.04.1995.	28.12.1994.	24.01.1995.
Īstenotās procedūras	All novērtēšana, kvalitātes nodrošināšana studiju programmu grupām	All novērtēšana, kvalitātes nodrošināšana studiju virzieniem	All novērtēšana, kvalitātes nodrošināšana studiju programmām
Maksimālais akreditācijas termiņš	7 gadi	6 gadi	6 gadi
Aptvertie sektori	EKKA ir atbildīga par profesionālās izglītības un augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanu (EstKI 2.-8. līmenis)	AIC ir atbildīga par augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanu (LKI 5.-8. līmenis)	SKVC ir atbildīga par augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanu (LTKI 6.-7. līmenis); Lietuvas zinātnes padome ir atbildīga par pētījumu kvalitāti (LTKI 8. līmenis)

	Igaunija	Latvija	Lietuva
ESG īstenošana	EKKA ieguva pozitīvu ārējo novērtējumu attiecībā uz atbilstību ESG 2013.gadā; ir pilntiesīgs ENQA biedrs un reģistrēts EQAR	AIC šobrīd ir ENQA afiliētais biedrs, notiek gatavošanās ārējam novērtējumam	SKVC pirmo reizi ieguva pozitīvu ārējo novērtējumu attiecībā uz atbilstību ESG 2012.gadā; ir pilntiesīgs ENQA biedrs un reģistrēts EQAR

7. Augstākās izglītības kvalifikāciju mācīšanās rezultāti

Vairāk kā pirms pieciem gadiem Igaunijas All sāka pārskatīt studiju programmas ar mērķi noteikt sasniedzamos mācīšanās rezultātus visām studiju programmām, to moduļiem un studiju kursiem. Mācīšanās rezultātos balstītu studiju programmu īstenošana tika uzsākta 2009./2010. ak.g..

Latvijā, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, studiju rezultāti ir obligāti augstākās izglītības studiju programmu daļa kopš 2011.gada. Tomēr jau kopš 2004.gada augstākās izglītības sektors ir izstrādājis studiju rezultātus, balstoties uz Boloņas cikla aprakstiem, kas tika integrēti LKI aprakstos un apstiprināti Ministru kabinetā 2010.gada oktobrī. All jānosaka studiju rezultāti studiju programmām un kursiem atbilstoši valsts izglītības standartu un profesiju standartu (profesionālās augstākās izglītības programmām) prasībām.

Lietuvā kopš 2009.gada, paralēli darbam pie LTKI izstrādes, tika izstrādāti un pakāpeniski apstiprināti studiju ciklu apraksti (ietverot LTKI 6.,7. un 8. līmeni), kā arī studiju priekšmetu rezultatīvo rādītāju aprakstu (*subject benchmark statements*) jaunās versijas. Šobrīd ir izstrādāti un apstiprināti 53 studiju priekšmetu rezultatīvo rādītāju apraksti, kas kalpo kā atskaites punkts All, kad tās vēlas izstrādāt jaunas vai ieviest izmaiņas jau esošajās studiju programmās. Šie apraksti tiek izmantoti arī ārējās kvalitātes novērtēšanas gadījumā, ko veic vietējie vai ārvalstu eksperti. Atsauksmās uz LTKI parāda, ka lielākā daļa studiju programmu formālajā izglītības sistēmā ir, vai nu balstītas mācīšanās rezultātos, vai, ja tie vēl nav ieviesti, tiek strādāts pie mācīšanās rezultātu ieviešanas.

Pāreja uz mācīšanās rezultātiem augstākajā izglītībā ir vērojama visās trijās valstīs. Tomēr pastāv dažas atšķirības pieejā, kāda tiek izmantota, formulējot mācīšanās rezultātus. Igaunijā un Lietuvā mācīšanās rezultātus valstiskā līmenī tiek aprakstīti pēc studiju līmeņa un virziena, turpretī Latvijā ir pieejami tikai vispārēji līmeņu apraksti, jo All kā autonomas iestādes ir atbildīgas par mācīšanās rezultātu formulēšanu savām studiju programmām. Tādejādi Baltijas valstīs ir novērojama mācīšanās rezultātu veidošana dažādos līmeņos.

8. Augstākās izglītības kvalifikācijas un to elementi

Kā tika minēts iepriekš, augstākās izglītības sistēmu struktūra Baltijas valstīs ir diezgan līdzīga – tā sastāv no trim cikliem (EKI 6.-8. līmenis); tikai Latvijā ir arī 5. cikla kvalifikācija (EKI 5. līmenis). Lai sniegtu padziļinātāku informāciju par kvalifikācijām, projekta darba grupa aprakstīja kvalifikācijas atbilstoši vairākām komponentēm. Šie aspekti (kvalifikāciju elementi) parasti tiek ņemti vērā kvalifikāciju atzīšanas procedūru laikā. Analīzes pārskats ir atspoguļots tabulā tālāk.

12. tabula. Augstākās izglītības kvalifikācijas un to elementi Igaunijā, Latvijā, Lietuvā

Valsts	Kvalifikācijas nosaukums oriģinālvalodā (angļu val.)	Uzņemšanas prasības	Kvalifikāciju struktūra		Studiju ilgums/kopējais studiju apjoms (ECTS)	Absolvēšanas prasības	Iestāde, kas izsniedz kvalifikāciju	Kvalifikācijas funkcija (pieeja studijām, formālas tiesības uz nodarbinātību)
			Elementi	ECTS				
EKI 5. līmeņa kvalifikācijas								
LV	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploms	Atestāts par vispārējo vidējo izglītību vai Diploms par profesionālo vidējo izglītību	Teorētiskie studiju kursi Prakse Noslēguma eksāmens (t.sk. diplomdarbs)	≥84 ECTS (≤75%) ≥ 24 ECTS ≥12 ECTS (≤10%)	2-3 gadi; 120-180 ECTS kredītpunkti	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs	Koledža vai All	Bakalaura, profesionālais bakalaurs vai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma, darbs nozarē
EKI 6. līmeņa kvalifikācijas								
EE	Bakalaureus (Bachelor)	<i>Gümnaasiumi lõputunistus (Certificate of General Secondary Education)</i> vai atbilstoša kvalifikācija	Vispārējie, specializācijas un izvēles studiju kursi Prakse Noslēguma eksāmens vai diplomdarbs	≥ 5 ECTS	3-4 gadi; 180-240 ECTS kredītpunkti	Noslēguma eksāmens vai diplomdarbs	Universitāte	Maģistra programma, darbs nozarē
EE	Rakenduskõrghariduse diplom (Diploma of Professional Higher Education)	<i>Gümnaasiumi lõputunistus (Certificate of General Secondary Education)</i> vai atbilstoša kvalifikācija	Teorētiskie, specializācijas un izvēles studiju kursi Prakse Noslēguma eksāmens, diplomdarbs	≥ 15% ≥ 5 ECTS	3-4,5 gadi; 180-270 ECTS kredītpunkti	Noslēguma eksāmens vai diplomdarbs	Profesionālā All; universitāte	Maģistra programma, darbs nozarē
LV	Bakalaura diploms	Atestāts par vispārējo vidējo izglītību vai Diploms par profesionālo vidējo izglītību	Obligātā daļa Ierobežotās izvēles daļa Teorētiskie studiju kursi Diplomdarbs	≥ 75 ECTS ≥ 30 ECTS ≥ 75 ECTS ≥ 15 ECTS	3-4 gadi pilna laika studijās; 180-240 ECTS kredītpunkti	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs	All	Maģistrs, profesionālais maģistrs vai otrā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programma, darbs nozarē

Valsts	Kvalifikācijas nosaukums oriģinālvalodā (angļu val.)	Uzņemšanas prasības	Kvalifikāciju struktūra		Studiju ilgums/kopējais studiju apjoms (ECTS)	Absolvēšanas prasības	Iestāde, kas izsniedz kvalifikāciju	Kvalifikācijas funkcija (pieeja studijām, formālas tiesības uz nodarbinātību)
			Elementi	ECTS				
LV	Profesionālā bakalaura diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms	Atestāts par vispārējo vidējo izglītību vai Diploms par profesionālo vidējo izglītību	Teorētiskie studiju kursi Specializācijas studiju kursi Izvēles studiju kursi Prakse Diplomdarbs	≥ 54 ECTS ≥ 90 ECTS ≥ 9 ECTS ≥ 30 ECTS ≥ 18 ECTS	Min. 4 gadi pilna laika studijās; vismaz 240 ECTS kredītpunkti	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs	All	Maģistra programma, darbs nozarē
LV	Profesionālās augstākās izglītības diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploms	Teorētiskie studiju kursi Specializācijas studiju kursi Izvēles studiju kursi Prakse Valsts pārbaudījums (t.sk. diplomdarbs)	≥ 84 ECTS ≥ 90 ECTS ≥ 9 ECTS ≥ 30 ECTS ≥ 18 ECTS	1-2 gadi. Kopējais AI studiju ilgums vismaz 4 gadi; vismaz 240 ECTS kredītpunkti	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs	All	Maģistra programma, darbs nozarē
LV	Profesionālās augstākās izglītības diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms	Bakalaura diploms, Profesionālā bakalaura diploms vai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploms	Teorētiskie studiju kursi Prakse Valsts pārbaudījums (t.sk. diplomdarbs)	≥ 6 ECTS ≥ 30 ECTS ≥ 15 ECTS	Vismaz 1 gads. Kopējais AI studiju ilgums – vismaz 4 gadi; vismaz 60 ECTS kredītpunkti	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs	All	Maģistra programma, darbs nozarē
LT	Bakalauras (Bachelor) Vai <i>Bachelor</i> un profesionālā kvalifikācija	<i>Brandos atestatas (Maturity Certificate)</i>	Ar studiju nozari saistīti studiju kursi Vispārēji studiju kursi Izvēles studiju kursi specializācijai tajā pašā studiju jomā vai modulis/i vai studiju kursi citā jomā vai vispārēji studiju kursi, prakse vai brīvās izvēles kursi	≥ 165 ECTS (≥78%), t.sk. prakse ≥15 ECTS un ≥12 ECTS diplomdarbs (projekts) un noslēguma eksāmens (ja piemērojami) ≥ 15 ECTS ≤ 60 ECTS (≤13%)	3,5-4 gadi; 210-240 ECTS kredītpunkti	Diplomdarbs (projekts) vai diplomdarbs (projekts) un eksāmens/i	Universitāte	Maģistra programma, darbs nozarē

Valsts	Kvalifikācijas nosaukums oriģinālvalodā (angļu val.)	Uzņemšanas prasības	Kvalifikāciju struktūra		Studiju ilgums/kopējais studiju apjoms (ECTS)	Absolvēšanas prasības	Iestāde, kas izsniedz kvalifikāciju	Kvalifikācijas funkcija (pieeja studijām, formālas tiesības uz nodarbinātību)
			Elementi	ECTS				
LT	Profesinis bakalaurs (<i>Professional Bachelor</i>) Vai <i>Professional Bachelor</i> un profesionālā kvalifikācija	<i>Brandos atestatas</i> (<i>Maturity Certificate</i>)	Ar nozari saistīti studiju kursi Vispārēji studiju kursi Izvēles studiju kursi specializācijai tajā pašā studiju jomā vai modulis/i vai studiju kursi citā jomā vai vispārēji studiju kursi, prakse, kā arī studenta brīvās izvēles kursi	135 ECTS, t.sk. praksei jābūt ≥30 ECTS, diplomdarbs (projekts) un noslīguma eksāmens (ja piemērojami) – 9 ECTS ≥ 15 ECTS no 30 līdz 60 ECTS	3-4 gadi; 180-210 ECTS kredītpunkti	Diplomdarbs (projekts) vai diplomdarbs (projekts) un eksāmens/i	Augstākās izglītības koledža	Maģistra programma, darbs nozarē
EKI 7. līmeņa kvalifikācijas								
EE	Magister (<i>Master</i>)	<i>Bakalaureus</i> (<i>Bachelor</i>) vai <i>Rakenduskõrghariduse diplom</i> (<i>Diploma of Professional Higher Education</i>)	Teorētiskie, specializācijas un izvēles studiju kursi Prakse Noslīguma eksāmens vai diplomdarbs	≥ 15 ECTS	1-2 gadi (kopā ar pirmā cikla grādu ne mazāk kā 5 gadi); 60-120 ECTS kredītpunkti (kopā ar pirmā cikla grādu ne mazāk kā 300 ECTS kredītpunkti)	Noslīguma eksāmens vai maģistra darbs	Universitāte; profesionālā All	Doktorantūra, darbs nozarē
EE	Arstikraad (<i>Degree in Medicine</i>) Hambaarstikraad (<i>Degree in Dentistry</i>) Farmaatsiamagister (<i>Master of Science in Pharmacy</i>) Loomaarstikraad (<i>Degree in Veterinary Medicine</i>)	<i>Gümnaasiumi lõputunnistus</i> (<i>Certificate of General Secondary Education</i>) vai atbilstoša kvalifikācija	Teorētiskie, specializācijas un izvēles studiju kursi Prakse Noslīguma eksāmens vai diplomdarbs <i>Hambaarstikraad</i> , <i>Farmaatsiamagister</i> un <i>Haridus-teaduse magister</i>)	≥ 5 ECTS	5-6 gadi (garā cikla programmas); 300-360 ECTS kredītpunkti	Noslīguma eksāmens vai diplomdarbs	Universitāte	Doktorantūra, darbs nozarē

Valsts	Kvalifikācijas nosaukums oriģinālvalodā (angļu val.)	Uzņemšanas prasības	Kvalifikāciju struktūra		Studiju ilgums/kopējais studiju apjoms (ECTS)	Absolvēšanas prasības	Iestāde, kas izsniedz kvalifikāciju	Kvalifikācijas funkcija (pieeja studijām, formālas tiesības uz nodarbinātību)
			Elementi	ECTS				
	Arhitekturomagisters (Master of Science in Architecture) Tehnikateaduse magisters (Master of Science in Engineering) Haridusteaduse magisters (Master of Arts in Education)		Diplomdarbs (Arhitekturomagisters un Tehnikateaduse magisters)	≥ 15 ECTS				
LV	Maģistra diploms	Bakalaura diploms, Profesionālā bakalaura diploms, vai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploms	Obligātie teorētiskie studiju kursi Diplomdarbs Ja pavisam 60 ECTS Ja pavisam 120 ECTS	≥ 18 ECTS ≥ 36 ECTS ≥ 30 ECTS	1-2 gadi pilna laika studijās; ≥ 60 ECTS kredītpunkti. Kopējais AI ilgums pilna laika studijās vismaz 5 gadi	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs	All	Doktorantūra, darbs nozarē
LV	Profesionālā maģistra diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms	Bakalaura diploms, Profesionālā bakalaura diploms, vai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploms (pēc vismaz 4 gadu pilna laika studijām)	Specializācijas studiju kursi Zinātniski pētnieciskie studiju kursi Prakse Diplomdarbs Pēc Bakalaura grāda Pēc Profesionālā bakalaura grāda	≥ 7,5 ECTS ≥ 4,5 ECTS ≥ 39 ECTS ≥ 9 ECTS ≥ 30 ECTS	Vismaz 1 gads; vismaz 60 ECTS kredītpunkti. Kopējais AI studiju ilgums vismaz 5 gadi	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs	All	Doktorantūra, darbs nozarē
LV	Profesionālās augstākās izglītības diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms	Atestāts par vispārējo vidējo izglītību vai Diploms par profesionālo vidējo izglītību	Teorētiskie studiju kursi Prakse Diplomdarbs	n.a.	Vismaz 5 gadi; vismaz 300 ECTS kredītpunkti	Valsts eksāmens, t.sk. diplomdarbs (18 ECTS)	All	Doktorantūra, darbs nozarē (pēc medicīnas studijām – rezidentūra medicīnā)
LT	Magistras (Master) Vai Master un profesionālā kvalifikācija	<i>Bakalauras (Bachelor)</i> vai <i>Profesinis bakalauras (Professional Bachelor)</i>	Studiju nozares pamata kursi Diplomdarbs Ierobežotās izvēles studiju kursi, kuru mērķis ir sagatavot studentus	≥ 60 ECTS = 30 ECTS ≤ 30 ECTS	1,5-2 gadi 90-120 ECTS kredītpunkti	Maģistra darbs vai maģistra darbs un eksāmens/i ;	Universitāte	Doktorantūra, darbs nozarē

Valsts	Kvalifikācijas nosaukums oriģinālvalodā (angļu val.)	Uzņemšanas prasības	Kvalifikāciju struktūra		Studiju ilgums/kopējais studiju apjoms (ECTS)	Absolvēšanas prasības	Iestāde, kas izsniedz kvalifikāciju	Kvalifikācijas funkcija (pieeja studijām, formālas tiesības uz nodarbinātību)
			Elementi	ECTS				
			doktorantūrai (zinātniski pētnieciskais darbs, māksla) vai praktiskai darbībai (profesionālā darbība) vai priekšmetiem no cita studiju virziena, starpnozaru studiju programmu gadījumā, arī vispārēji studiju kursi un brīvās izvēlēs studiju kursi			mākslas jomā – mākslas projekts un atbilstošs rakstisks darbs		
LT	Magistras (Master) Vai Master un profesionālā kvalifikācija	<i>Brandos atestatas (Maturity Certificate)</i>	Vispārēji studiju kursi Studiju nozares kursi (t.sk. prakse un diplomdarbs) Izvēles studiju kursi specializācijai tajā pašā studiju virzienā vai modulis/i vai studiju kursi citā jomā vai vispārēji universitātes studiju kursi, prakse vai brīvās izvēles kursi.	≥15 ECTS ≥165 ECTS (diplomdarba prakse ≥18 ECTS) (BA) + 60 ECTS (MA), t.sk. diplomdarbs (projekts) vai noslēguma eksāmens ≥15 ECTS) <60 ECTS	5-6 gadi (garā cikla programmas) 300-360 ECTS kredītpunkti (Pirmā integrētās studiju programmas daļa (240 kredītpunkti) atbilst 1. cikla studijām un atlikusī daļa – 2. cikla studijām)	Diplomdarbs (projekts) vai diplomdarbs (projekts) un eksāmens/i	Universitāte	Doktorantūra, darbs nozarē
EKI 8. līmeņa kvalifikācijas								
EE	Doktor (Doctor)	<i>Magister (Master)</i> vai garā cikla grāds	(1) teorētiskie, profilējošie un izvēles studiju kursi (2) neatkarīgs zinātniskais pētījums vai radošs darbs (3) Doktora disertācija	2) un 3) ≥ 70%	3-4 gadi; 180-240 ECTS kredītpunkti	Doktora disertācija	Universitāte	Nodarbinātība, pētniecība

Valsts	Kvalifikācijas nosaukums oriģinālvalodā (angļu val.)	Uzņemšanas prasības	Kvalifikāciju struktūra		Studiju ilgums/kopējais studiju apjoms (ECTS)	Absolvēšanas prasības	Iestāde, kas izsniedz kvalifikāciju	Kvalifikācijas funkcija (pieeja studijām, formālas tiesības uz nodarbinātību)
			Elementi	ECTS				
LV	Doktora diploms	Maģistra diploms vai Profesionālā maģistra diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms	n.a.	n.a.	3-4 gadi pilna laika studijās; 180 ECTS kredītpunkti	Valsts pārbaudījumi un promocijas darbs (doktora disertācija vai tematiski vienota zinātnisko publikāciju kopa, vai monogrāfija)	All	Nodarbinātība, pētniecība
LT	Mokslo daktaras (<i>Doctor of Science</i>)	<i>Magistras (Master)</i>	Eksāmeni Vismaz 2 publikācijas citējamajos žurnālos vai 1 monogrāfija Dalība starptautiskos pētniecības pasākumos Citi kā noteikts universitātē	≥ 30 ECTS pasniegtajiem studiju kursiem	4 gadi pilna laika studijās vai 6 gadi nepilna laika studijās	Doktora disertācija un eksāmeni	Universitāte; vai universitātes kopā ar pētniecības centriem	Nodarbinātība, pētniecība
LT	Meno daktaras (<i>Doctor of Arts</i>)	<i>Magistras (Master)</i>	Studiju kursi mākslā Mākslinieciski radošā prakse Pētījums	≥40 ECTS ≥80 ECTS ≥80 ECTS	4 gadi pilna laika studijās; 240 ECTS kredītpunkti	Mākslas projekts	Universitāte	Nodarbinātība, pētniecība

9. Atsevišķa gadījuma pētījumu un diplomatzīšanas prakses analīze

Lai novērtētu augstākās izglītības kvalifikāciju automatiskās atzīšanas iespējas starp Baltijas valstīm, projekta darba grupa apkopoja kvalifikācijas atzīšanas piemērus. Tika atlasīti pēdējo gadu piemēri, lai parādītu līdzības un atšķirības starp atzīšanas praksi Baltijas valstīs.

13. tabula. Atsevišķa gadījuma pētījumu un diplomatzīšanas prakšu analīze Igaunijā, Latvijā un Lietuvā

Atzīšanu veicošā valsts	Kvalifikācijas nosaukums (oriģinālvalodā)	Piederības valsts	Izsniedzējinstāde	Atbilstošā nacionālā kvalifikācija	Pieņemtais lēmums
EKI 5. līmeņa kvalifikācijas (piederības valstī)					
Igaunija	<i>Pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība</i>	Latvija	Koledža	Nav atbilstošas kvalifikācijas	Atzīta kā studiju periods (daļa no pirmā cikla)
Lietuva	<i>Pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība</i>	Latvija	Koledža	Nav atbilstošas kvalifikācijas	Atzīta kā studiju periods (daļa no pirmā cikla)
EKI 6. līmeņa kvalifikācijas (piederības valstī)					
Igaunija	<i>Bakalaurs</i>	Latvija	All	<i>Bakalaureus</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Bakalauras</i>	Lietuva	Universitāte	<i>Bakalaureus</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Profesionālais bakalauras un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Latvija	All	<i>Rakenduskõrghariduse diplom</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Profesinis bakalauras</i>	Lietuva	AI koledža	<i>Rakenduskõrghariduse diplom</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Profesionālā augstākā izglītība un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Latvija	All	<i>Rakenduskõrghariduse diplom</i>	Atzīta
Latvija	<i>Bakalaureus</i>	Igaunija	Universitāte	<i>Bakalaurs</i>	Atzīta
Latvija	<i>Bakalauras</i>	Lietuva	Universitāte	<i>Bakalaurs</i>	Atzīta
Latvija	<i>Profesinis bakalauras</i>	Lietuva	AI koledža	<i>Pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība vai Bakalauras</i>	Atzīta kā bakalauras kopš 2015.gada augusta
Latvija	<i>Rakenduskõrghariduse diplom</i>	Igaunija	All Universitāte	<i>Profesionālais bakalauras un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Bakalaureus</i>	Igaunija	All	<i>Bakalauras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Bakalaurs</i>	Latvija	All	<i>Bakalauras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Profesionālais bakalauras un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Latvija	All	<i>Profesinis bakalauras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Rakenduskõrghariduse diplom</i>	Igaunija	All	<i>Profesinis bakalauras</i>	Atzīta

Atzīšanu veicošā valsts	Kvalifikācijas nosaukums (oriģinālvalodā)	Piederības valsts	Izsniedzējinstāde	Atbilstošā nacionālā kvalifikācija	Pieņemtais lēmums
Lietuva	<i>Profesionālā augstākā izglītība un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Latvija	All	<i>Profesinīs bakalauras, taču gala lēmums atkarīgs no programmas</i>	Atzīta individuālā gadījumā
EKI 7. līmeņa kvalifikācijas (piederības valstī)					
Igaunija	<i>Maģistrs</i>	Latvija	All	<i>Magister</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Magistras</i>	Lietuva	Universitāte	<i>Magister</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Profesionālais maģistrs un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Latvija	All	<i>Magister</i>	Atzīta
Latvija	<i>Magister</i>	Igaunija	Universitāte	<i>Maģistrs</i>	Atzīta
Latvija	<i>Magistras</i>	Lietuva	Universitāte	<i>Maģistrs</i>	Atzīta
Latvija	<i>Magistras</i>	Lietuva	Universitāte	<i>Profesionālais maģistrs un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Atzīta
Latvija	<i>Arstikraad Hambaarstikraad Farmaatsiamagister Loomaarstikraad Arhitektuurimagister Tehnikateaduste magister Haridusteaduse magister</i>	Igaunija	All	<i>Maģistrs</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Magister</i>	Igaunija	All	<i>Magistras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Maģistrs</i>	Latvija	All	<i>Magistras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Profesionālais maģistrs un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Latvija	All	<i>Magistras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Arstikraad Hambaarstikraad Farmaatsiamagister Loomaarstikraad Arhitektuurimagister Tehnikateaduste magister Haridusteaduse magister</i>	Igaunija	All	<i>Magistras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Profesionālā augstākā izglītība un augstākā profesionālā kvalifikācija</i>	Latvija	All	Studijas, par kurām nepiešķir grādu vai <i>Magistras</i> atkarībā no programmas	Atzīta individuālā gadījumā

Atzišanu veicošā valsts	Kvalifikācijas nosaukums (oriģinālvalodā)	Piederības valsts	Izsniedzējietāde	Atbilstošā nacionālā kvalifikācija	Pieņemtais lēmums
EKI 8. līmeņa kvalifikācijas (piederības valstī)					
Igaunija	<i>Doktors</i>	Latvija	All	<i>Doktor</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Mokslo daktaras</i>	Lietuva	Universitāte vai universitātes kopā ar pētniecības institūtiem	<i>Doktor</i>	Atzīta
Igaunija	<i>Meno daktaras</i>	Lietuva	Universitāte	<i>Doktor</i>	Atzīta
Latvija	<i>Doktor</i>	Igaunija	Universitāte	<i>Doktors</i>	Atzīta
Latvija	<i>Mokslo daktaras</i>	Lietuva	Universitāte vai universitātes kopā ar pētniecības institūtiem	<i>Doktors</i>	Atzīta
Latvija	<i>Meno daktaras</i>	Lietuva	Universitāte	<i>Doktors</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Doktor</i>	Igaunija	Universitāte	<i>Daktaras</i>	Atzīta
Lietuva	<i>Doktors</i>	Latvija	All	<i>Daktaras</i>	Atzīta

Sarežģīti gadījumi no Baltijas ENIC/NARIC centru pieredzes kvalifikāciju atzīšanā

Atzīšanas prakses analīze atklāja, ka, neraugoties uz Baltijas valstu augstākās izglītības sistēmu līdzībām, atsevišķu kvalifikāciju atzīšana var sagādāt grūtības, jo dažos gadījumos pastāv būtiskas atšķirības.

Lai analizētu automatiskās atzīšanas ieviešanas iespējamību, Baltijas ENIC/NARIC centri pārskatīja iepriekš vērtētu kvalifikāciju, kas izsniegta Baltijas valstīs, novērtēšanas lietas. Lai gan lielākajā daļā gadījumu nebija problēmu pilnībā atzīt iesniegtās kvalifikācijas, dažu atšķirību izglītības sistēmā un normatīvajos aktos dēļ, par atsevišķām kvalifikācijām bija nepieciešams ievākt papildus informāciju. Nākamajās rindkopās šie sarežģītie gadījumi ir apkopoti pēc valsts.

Latvijā piešķirtās kvalifikācijas

Igaunija un Lietuva:

Formālās tiesības, kuras piešķir *profesionālās augstākās izglītības diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms*, kas ir otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, nav skaidri formulētas. Nav saprotams, vai visi šie diplomi sniedz iespēju turpināt studijas maģistrantūrā Latvijā. Ja izņēmumi pastāv, līdzīgi izņēmumi jāpieļauj arī Igaunijā un Lietuvā.

Turklāt saskaņā ar informāciju, ko sniedz Latvijas diplomu pielikums, dažas otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas ļauj turpināt studijas maģistra programmās tikai gadījumā, ja ir apgūta obligātā daļa no bakalaura programmas. Taču izsniegtie diplomi nesniedz informāciju par to, vai bakalaura programmas daļa ir apgūta studiju laikā.

Lietuvā piešķirtās kvalifikācijas

Igaunija un Latvija:

Profesinis bakalauras, kas ir EKI 6. līmeņa kvalifikācija, līdz 2015.gada jūlijam nenodrošināja tiesības pa tiešo turpināt studijas maģistra programmās Lietuvā. Citās valstīs grāds tika atzīts kā augstākās izglītības kvalifikācija darba tirgum vai citiem nolūkiem, kur saskaņā ar normatīvajiem aktiem, bija nepieciešama augstākās izglītības kvalifikācija. Taču gadījumos, kad Igaunijas normatīvie akti nosaka konkrētu kvalifikāciju vai atbilstošu ārvalstu grādu, *Profesinis bakalauras* atzīšanu nevarēja veikt.

Līdz 2015.gada augustam Latvijā *Profesinis bakalauras diploma* varēja tikt atzīts kā *pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploms* (īsā cikla kvalifikācija, EKI 5. līmenis) vai *bakalaura diploms* (pirmā cikla kvalifikācija, EKI 6. līmenis), atkarībā no ECTS kredītpunktu skaita un profila.

10. Automātiskās atzīšanas iespēju, nosacījumu un veidu analīze

Automātiskā atzīšana ir samērā sarežģīts jēdziens, kas ir ieviests kredītpunktu atzīšanas praksē. Līdz šim Baltijas valstīs tā nav tikusi plaši apspriesta vai analizēta. Lai šādu atzīšanas veidu varētu novērtēt, projekta darba grupa veica iespējamo priekšrocību, trūkumu, izdevīguma un draudu analīzi, ar ko iesaistītās puses varētu saskarties, ieviešot praksē automātisko atzīšanu.

Analīze balstās uz esošo situāciju – kādas priekšrocības un šķēršļi ir novērojami pašreizējā atzīšanas praksē, kā arī, ņemot vērā to, ka līdz ar pakāpenisku automātiskās atzīšanas ieviešanu, var rasties jaunas problēmas.

Pēc automātiskās atzīšanas ieviešanas, tas attieksies tikai uz tām izglītības kvalifikācijām, kas uz doto brīdi aprakstītas ziņojumā. Iespējams, šis ziņojums var kalpot par vadlīnijām, lai atzītu iepriekš piešķirtas kvalifikācijas, taču par to var lemt katras valsts institūcijas.

14. tabula. Automātiskās atzīšanas SVID analīze

Automātiskās atzīšanas stiprās puses	Automātiskās atzīšanas vājās puses
<ul style="list-style-type: none">• Baltijas valstu izglītības sistēmu kopējā vēsturiskā izcelsme• Līdzīgi apstākļi un attīstība, īstenojot Boloņas procesa instrumentus, tādus kā Eiropas kredītpunktu pārnese sistēma, nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra, kvalitātes nodrošināšana, Eiropas vienotais diploma pielikums• Nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru līdzīgā uzbūve un funkcijas• Baltijas valstu studentu un strādājošo mobilitāte• Juridiskais pamats kopīgai Baltijas izglītības telpas attīstībai, parakstot sekojošas vienošanās: Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par kopējas izglītības telpas augstākajā izglītībā izveidošanu Baltijas valstīs (08.12.2000.); Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par izglītības kvalifikāciju akadēmisko atzīšanu Baltijas izglītības telpā (18.02.2000.); Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par kopējas izglītības telpas vispārējā vidējā izglītībā un profesionālajā izglītībā (līdz augstākās izglītības līmenim) izveidošanu Baltijas valstīs (16.07.2001.)• Ievērojama kvalifikāciju vērtēšanas un atzīšanas pieredze starp Baltijas valstīm• Pieejami informācijas avoti par augstākās izglītības sistēmām• Stabils izglītības sistēmas• Cieša ENIC/NARIC centru sadarbība un viegla informācijas pieejamība	<ul style="list-style-type: none">• Dažādas izmaiņas, kas veiktas laika gaitā, radījušas dažas atšķirības izglītības sistēmās• Nacionālā Eiropas Padomes/UNESCO diplomatzīšanas tīkla (ENIC) un Eiropas Savienības diplomatzīšanas tīkla (NARIC) atšķirīgs juridiskais statuss valstīs• Zināšanu un pieredzes trūkums par automātiskās atzīšanas procedūru• Dažas kvalifikācijas joprojām ir ārpus Eiropas augstākās izglītības telpas (EAIT) noteiktās struktūras• Joprojām ne visām atbildīgajām iestādēm termins „automātiskā atzīšana” ir skaidrs un nepārprotams• Atzīšanas prakse visās trijās valstīs ir dažāda• Dažādas pieejas⁵, interpretējot atzīšanas kritērijus• Automātiskā atzīšana ietver lēmumu pieņemšanu izglītības sistēmas līmenī: gadījumos, kad ir jāievieš specifisku studiju programmu mācīšanās rezultātu salīdzināmība, atbildīgajām iestādēm jāveic to atsevišķa novērtēšana

⁵ Vairākumā gadījumu kā būtiskas atšķirības tiek uzskatītas: ECTS kredītpunktu skaits, studiju kopējais ilgums, profils, iegūtās tiesības

Iespējas, ko sniedz automātiskā atzīšana	Draudi, kas traucē automātiskās atzīšanas procesam
<ul style="list-style-type: none"> Eiropas iniciatīvas studiju programmu atbilstības atvieglošanai starp ES valstīm Visas Baltijas valstis ir ratificējušas un parakstījušas Lisabonas diplomatzīšanas konvenciju Politiskā griba attīstīt sadarbību izglītības jomā starp Baltijas valstīm Cieša sadarbība Baltijas valstu starpā dažādās ekonomikas jomās Esošās kopīgās aktivitātes un dažādas sadarbības starp reģiona augstākās izglītības iestādēm Eiropā pastāv reģionāli modeļi un pieredze kvalifikāciju automātiskai atzīšanai Turpmāka kopīgo Boloņas procesa mērķu īstenošana, lai nodrošinātu kvalitāti un saskaņošanu Baltijas valstu iedzīvotāju pieaugoša mobilitāte 	<ul style="list-style-type: none"> Tiesisku normatīvu, kas regulē automātiskās atzīšanas procedūru, trūkums Dažādu iemeslu dēļ pēc projekta beigām automātiskā atzīšana var netikt iekļauta valstu tiesiskajos aktos Izmaiņu ieviešana normatīvajos aktos ir ļoti ilgs un/vai grūti realizējams process Sabiedrības neinformētība par automātiskās atzīšanas procedūru Atšķirīgie Boloņas procesa instrumentu īstenošanas līmeņi Ieviestās pārmaiņas, kas saistītas ar automātisko atzīšanu, var ietekmēt izmaiņas, kas veiktas nacionālajā izglītības sistēmā, tādēļ būtu nepieciešams izstrādāt salīdzināšanas kritērijus Tādu augstākās izglītības iestāžu darbības aktivizēšanās, kuru programmas nav valstī likumīgi akreditētas Skepsē akadēmiskās sabiedrības vidū par automātiskās atzīšanas jēdzienu Automātiskās atzīšanas ieviešanas laikā būs nepieciešams panākt, lai cilvēki šo procesu uztver ar lielāku uzticību, tādējādi būs iespējams mazināt atšķirības izglītības sistēmā Automātiskās atzīšanas ieviešanas process ietver gaidas, kas saistītas ar nodarbinātību un/vai tālākas izglītības pieejamību, kas var radīt nepieciešamību pēc specifiskām papildus prasībām

Saistībā ar automātiskās atzīšanas praksi, jāievēro daži **vispārīgi apsvērumi**:

- Automātiskā atzīšana attiecas tikai uz tām kvalifikācijām, kas iegūstamas esošajā sistēmā – ieviešot automātisko atzīšanu starp Baltijas valstīm, uzsvaram būtu jābūt uz tām kvalifikācijām, kas tiek piešķirtas pašreizējā izglītības sistēmā;
- Kvalifikācijas, kas balstītas mācīšanās rezultātos – pielietojot mācīšanās rezultātus, ir iespējams sekmēt kvalifikāciju caurskatāmību, nodrošinot to salīdzināmību, tādējādi veicinot uzticamību starp dažādām valstu izglītības sistēmām;
- Studiju programmas, kas balstītas uz ECTS vai salīdzināmu kredītpunktu sistēmu – jākombinē studiju slodzes un mācīšanās rezultātu pieejas. Šis aspekts tiek ņemts vērā kvalifikāciju atzīšanas procesā, jo dažos gadījumos studiju ilgums ir viena no būtiskām atšķirībām. Tādējādi, lai sasniegtu automātiskās atzīšanas mērķus, kvalifikācijām ir skaidri jānosaka ECTS kredītpunktu skaits;
- Ieviesta NKI, kas ir pielīdzināta EKI – kvalifikācijai piešķirtais NKI/EKI līmenis nodrošina papildus informāciju kvalifikāciju novērtēšanai, kā arī var palīdzēt sniegt informāciju par kvalifikācijām, kas pakļautas automātiskai atzīšanai;
- Kvalitātes nodrošināšana – gan iekšējiem, gan ārējiem mehānismiem, kas nodrošina augstākās izglītības kvalitāti, jārada uzticamība piešķirtajām kvalifikācijām, jo tām visām jābūt pakļautām šiem mehānismiem; Eiropas standarti un vadlīnijas (ESG) nosaka vienotu pieeju kvalitātes nodrošināšanā, līdz ar to ESG ieviešana rada pamatu uzticamībai;
- Kvalifikāciju īpašnieku formālās akadēmiskās tiesības – šim aspektam jābūt skaidri formulētam, lai varētu realizēt automātisko atzīšanu un izvairītos no dažādām interpretācijām atzīšanas procesa laikā;
- Sīki izstrādāti noteikumi par kvalifikācijām, kuras varētu tikt atzītas automātiski – lai izvairītos no jebkādam nepareizām interpretācijām saistībā ar automātiskās atzīšanas procedūru, jābūt ļoti precīzi izstrādātām instrukcijām par kvalifikācijām un to elementiem, kas pakļauti automātiskajai atzīšanai.

Lai ieviestu automatisko atzīšanu, jāizvērtē daži priekšnosacījumi un šķēršļi. Automatiskās atzīšanas ieviešanas **nepieciešamie priekšnoteikumi** ir sekojoši:

- Kvalifikācijām, kuras var tik automatiski atzītas, ir pilnībā atzītas vienādā līmenī visās trijās Baltijas valstīs;
- Attiecībā uz vispārējiem automatiskās atzīšanas principiem, nav būtisku atšķirību valstu starpā (nav balstīts uz atsevišķiem gadījumiem);
- Automatiskās atzīšanas īstenošana nodrošināta vienādā līmenī visās Baltijas valstīs gan attiecībā uz tās statusu, gan tiesiskām sekām, informācijas nodrošināšanu, ieviešanas procesu u.c.;
- Kvalifikāciju elementi, kas pakļauti automatiskai atzīšanai, ir salīdzināmi un starp tiem nav būtiskas atšķirības;
- Baltijas valstīs ir nodrošināta vienota izpratne par automatiskās atzīšanas principiem;
- Automatiskās atzīšanas procedūras un prakse atbilst visu triju valstu normatīvajiem aktiem vai arī ir ierosināti nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos;
- Automatiskās atzīšanas darbības attiecas tikai uz vispārējām prasībām; par specifisku prasību izpildi lemj atsevišķu augstskolu personāls un/vai to vadība. Šis jautājums ir skaidri atrunāts, lai nerastos pārpratumi.

Šķēršļi automatiskās atzīšanas ieviešanai ir sekojoši:

- Līdz 2015.gada jūlijam Lietuvā piešķirtais Profesionālais bakalaurs nenodrošināja tiesības pa tiešo turpināt studijas maģistrantūras programmās, tāpēc Latvijā to varētu neatzīt kā pirmā studiju cikla grādu (EKI 6. līmenis), kas dod piekļuvi otrajam studiju ciklam (EKI 7. līmenis);
- Var pastāvēt juridiski šķēršļi gadījumos, kad atzīšanas kritēriji tiek regulēti vienas valsts līmenī un automatiskās atzīšanas gadījumā netiek veikti izņēmumi;
- Var rasties grūtības, nosakot salīdzināmību tām kvalifikācijām, kas atrodas ārpus Boloņas procesā noteiktās bakalaurs+maģistra+doktora grādu struktūras; piemēram, Latvijā profesionālās augstākās izglītības kvalifikāciju profils un tālākā akadēmiskā atzīšana ne vienmēr ir skaidra un/vai ir atkarīga no studiju programmas struktūras un ilguma;
- Attīstība un/vai pārmaiņas, piemēram, jaunu kvalifikāciju ieviešana nacionālajās izglītības sistēmās un kvalifikāciju struktūrā, var ietekmēt kvalifikāciju salīdzināmību;
- Dažu automatisko atzīšanas formu ieviešanai var būt nepieciešamas būtiskas izmaiņas normatīvajos aktos, kas var izrādīties ilgs un sarežģīts process.

Kamēr automatiskā atzīšana vēl nav ieviesta, saskaņā ar SVID analīzi Baltijas valstīs trūkst pieredzes saistībā ar šīs procedūras praktisku īstenošanu. Pirms veikt grozījumus normatīvajos aktos, Baltijas valstu pārstāvjiem jāpārrunā un jāpanāk vienošanās saistībā ar **iespējamām automatiskās atzīšanas formām un procedūrām**.

Automatiskās atzīšanas process ietvertu arī to, ka nacionālo ENIC/NARIC centru interneta vietnēs, kas ir pieejamas augstākās izglītības iestāžu studentiem, personālam un citām ieinteresētajām personām, būtu arī Baltijas valstu atbilstošās kvalifikācijas, kuras ir pakļautas automatiskajai atzīšanai, tādējādi augstskolām nevajadzētu pieprasīt izziņas no ENIC/NARIC centriem.

Kvalifikācijas var tikt pakļautas automatiskajai atzīšanai pilnībā vai daļēji:

1. Pilnībā ieviesta automatiskā atzīšana – gan procedūras, gan lēmumu ietvaros:
 - Pilnīga iesaistīto personu atbrīvošana no piedalīšanās procesā (personai nav jānododas uz ENIC/NARIC centru, lai saņemtu novērtējumu);
 - Netiek izdota oficiāla izziņa;
 - Iesaistītās personas vadās pēc apstiprināta kvalifikāciju salīdzināšanas saraksta.
2. Daļēji ieviesta automatiskā atzīšana procedūras ietvaros un pilnībā ieviesta – lēmumu ietvaros:
 - Pilnīga automatiskā atzīšana saistībā ar pieņemtajiem lēmumiem; vienkāršotas procedūras tālāk minēto jautājumu noskaidrošanai;
 - Tiek izdota informatīva izziņa, kuras juridiskais statuss atkarīgs no situācijas valstī;

- leinteresētās personas vadās pēc apstiprināta kvalifikāciju salīdzināšanas saraksta.
Jautājumi, kas jānoskaidro vienkāršotā procedūrā:
- Reglamentēto izglītības iestāžu statuss;
- Studiju programmas statuss;
- Kvalifikācijas autentiskums (jāveic pamatoti pasākumi, lai apliecinātu kvalifikācijas autentiskumu);
- Vai noteiktā kvalifikācija tiek pakļauta automātiskajai atzīšanai.

3. Daļēji ieviesta automātiskā atzīšana procedūras un lēmumu ietvaros:

- Vienkāršota procedūra;
- Tiek izdota informatīva izziņa;
- leinteresētās personas vadās pēc oficiāli apstiprināta studiju līmeņu salīdzināšanas saraksta un nosaka kvalifikācijas salīdzināmību.

Šī ziņojuma autori uzskata, ka pirmā un otrā izvēle nodrošinātu visatbilstošākās formas un procedūras automātiskās atzīšanas nodrošināšanai. Ir jāuzsāk diskusija par administratīvo šķēršļu novēršanu automātiskās atzīšanas sakarā.

Automātiskajai atzīšanai piemērotas kvalifikācijas

Ņemot vērā diskusijas, kas norisinājās šī ziņojuma sagatavošanas laikā, projekta darba grupa sagatavoja kvalifikāciju sarakstu, kurām varētu veikt automātisko atzīšanu. Ievērojot dažas nacionālās atšķirības, tika formulēti atsevišķi automātiskās atzīšanas nosacījumi, lai nepārkāptu nacionālās tiesību normas Baltijas valstīs.

15. tabula. Baltijas valstu kvalifikācijas, kurām var tikt veikta automātiskā atzīšana

	Igaunija	Latvija	Lietuva	Piezīmes
Pieļuves kvalifikācijas (EKI 4. līmenis)	<i>Gümnaasiumi lõputunnistus (Certificate of General Secondary Education)</i> <i>Kutsekeshariduse lõputunnistus (Certificate of Vocational Secondary Education)</i>	<i>Atestāts par vispārējo vidējo izglītību</i> <i>Diploms par profesionālo vidējo izglītību</i>	<i>Brandos atestatas (Maturity Certificate)</i>	n.a.
Pirmais cikls (EKI 6. līmenis)	<i>Bakalaureus (Bachelor)</i> <i>Rakenduskõrghariduse diplom (Diploma of Professional Higher Education)</i>	<i>Bakalaura diploms</i> <i>Profesionālā bakalaura diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms</i>	<i>Bakalauras (Bachelor) / Bachelor</i> un profesionālā kvalifikācija <i>Profesinis bakalauras (Professional Bachelor) / Professional Bachelor</i> un profesionālā kvalifikācija ⁶	<ul style="list-style-type: none"> •Latvijā – automātiskā atzīšana attiecas uz <i>Profesinis bakalauras</i>, kas piešķirts pēc 2015.gada jūlija •Kvalifikācijai jānodrošina tiesības turpināt studijas maģistrantūrā
Otrais cikls (EKI 7. līmenis)	<i>Magister (Master)</i> <i>Arstikraad (Degree in Medicine)</i> <i>Hambaarstikraad (Degree in Dentistry)</i> <i>Farmaatsiamagister (Master of Science in Pharmacy)</i> <i>Loomaarstikraad (Degree in Veterinary Medicine)</i> <i>Arhitektuurimagister (Master of Science in Architecture)</i> <i>Tehnikateaduse magister (Master of Science in Engineering)</i> <i>Haridusteaduse magister (Master of Arts in Education)</i>	<i>Maģistra diploms</i> <i>Profesionālā maģistra diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms</i> <i>Profesionālās augstākās izglītības diploms un augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms</i>	<i>Magistras (Master) / Master</i> un profesionālā kvalifikācija	<ul style="list-style-type: none"> •Latvijā – lai iegūtu Maģistra grādu, kopējais augstākās izglītības studiju ilgums nedrīkst būt mazāks par 5 gadiem⁷ •Kvalifikācijai jānodrošina tiesības turpināt studijas doktorantūrā
Trešais cikls (EKI 8. līmenis)	<i>Doktor (Doctor)</i>	<i>Doktora diploms</i>	<i>Mokslo daktaras (Doctor of Science)</i> <i>Meno daktaras (Doctor of Arts)</i>	n.a.

⁶ Automātiskā atzīšana ir iespējama *Profesinis bakalauras* ieguvējiem kopš 2015.gada augusta, kad stājās spēkā tiesības turpināt studijas maģistrantūrā.

⁷ Augstskolu likums, 1995, 57. pants, 1.-2.daļa.

Secinājumi

Šajā pētījumā tika analizētas izglītības sistēmas, normatīvie akti, kas attiecas uz ārvalstu kvalifikāciju atzīšanu, un Boloņas procesa instrumentu īstenošanu (NKI, ECTS, DP, kvalitātes nodrošināšana, mācīšanās rezultāti) Baltijas valstīs.

Izvērtējot pašreizējās Igaunijas, Latvijas un Lietuvas izglītības sistēmas, vērojams lielisks potenciāls automatiskās atzīšanas ieviešanai.

Analizējot normatīvos aktus un diplomatzīšanas praksi visas trijās valstīs, var secināt, ka pastāv stabils juridisks pamats kopējas Baltijas izglītības telpas attīstībai – parakstītās vienošanās: Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas republikas valdību par kopējas izglītības telpas augstākajā izglītībā izveidošanu Baltijas valstīs (08.12.2000.); Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par izglītības kvalifikāciju akadēmisko atzīšanu Baltijas izglītības telpā (18.02.2000.); Vienošanās starp Latvijas Republikas valdību, Igaunijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par kopējas izglītības telpas vispārējā vidējā izglītībā un profesionālajā izglītībā (līdz augstākās izglītības līmenim) izveidošanu Baltijas valstīs (16.07.2001.).

Visās trijās Baltijas valstīs kvalifikāciju atzīšanu valsts līmenī regulē attiecīgie likumi vai zemāka līmeņa normatīvie akti. Šie juridiskie akti ienes galvenos Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas (kā starptautiskas vienošanās) un tās palīgtekstu (kurus apstiprinājusi Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas komiteja) principus un Eiropas diplomatzīšanas rokasgrāmatas (kuru pieņēma izglītības ministri) nosacījumus nacionālajos normatīvajos aktos.

Pētījuma rezultāti izceļ to, ka Boloņas procesa instrumentu (NKI, ECTS, DS, kvalitātes nodrošināšana, mācīšanās rezultāti) īstenošanai ir līdzīgi apstākļi un progress Baltijas valstīs.

Igaunijas, Latvijas un Lietuvas kvalifikāciju ietvarstruktūru salīdzinājums norāda, ka visas trīs valstis ir izveidojušas nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras, balstoties uz mācīšanās rezultātiem ar identiskām struktūrām un vienādu līmeņu skaitu (8) un pielīdzinot tos EKI.

Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma tiek pilnībā īstenota Igaunijā un Lietuvā, kamēr Latvijā vēl tiek izmantota nacionālā kredītpunktu sistēma, taču tā ir savietojama ar ECTS sistēmu (lai pārrēķinātu Latvijas kredītpunktu skaitu ECTS, to skaits jāreizina ar 1,5).

Diploma pielikums Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un UNESCO/CEPES noteiktajā formātā ir obligāts visām EKI 6.-7. līmeņa augstākās izglītības kvalifikācijām visās Baltijas valstīs. EKI 8. līmeņa augstākās izglītības kvalifikācijām diploma pielikums ir obligāts Igaunijā un Latvijā, taču tas nav obligāts Lietuvā.

Iekšējās kvalitātes nodrošināšana, ko augstākās izglītības iestādes pielieto saskaņā ar ESG pirmo daļu, un ārējās kvalitātes nodrošināšana, kuru veic kvalitātes nodrošināšanas institūcijas saskaņā ar ESG 2. un 3. daļu, veido pamatu valstu kvalifikāciju sistēmām un ļauj uzticēties visās trijās valstīs piešķirtajām kvalifikācijām.

Mācīšanās rezultāti ir studiju programmu un kvalifikācijas ciklu pamats visās trīs Baltijas valstīs.

Secinājumi par automatisko atzīšanu

Šajā ziņojumā tika analizētas augstākās izglītības kvalifikācijas un kvalifikācijas, kas nodrošina piekļuvi augstākās izglītības programmās, kas tiek piešķirtas pašreizējās Baltijas valstu izglītības sistēmās, bet ne pirms-Boloņas procesa kvalifikācijas.

Lai ieviestu automatiskās atzīšanas procedūru un praksi, projekta darba grupa izstrādāja detalizētākus ierosinājumus Baltijas valstu izglītības ministrijām par nepieciešamajiem pasākumiem saistībā ar Baltijas augstākās izglītības un piekļuves kvalifikāciju atzīšanu. Tika analizēts Līgums starp Igaunijas Republikas valdību, Latvijas Republikas valdību un Lietuvas Republikas valdību par izglītības kvalifikāciju akadēmisko atzīšanu Baltijas kopējā izglītības telpā (noslēgts 2000.gadā), un izstrādāti priekšlikumi šī līguma grozījumiem atbilstošajām ministrijām, ietverot ar automatisko kvalifikāciju atzīšanu saistītās iespējas visās trīs Baltijas valstīs.

Ir jāuzsāk diskusijas, vai, ieviešot automatisko atzīšanu Baltijas valstīs, jākoncentrējas uz kvalifikācijām, kas piešķirtas pēc attiecīgo juridisko lēmumu pieņemšanas (piemēram, jaunās vai grozītās vienošanās starp Baltijas valstīm).

Kvalifikācijas, kas ir pakļautas automatiskajai atzīšanai, būtu jāpiešķir pašreizējās sistēmas ietvaros, ko atbalsta īstenotie Boloņas instrumenti.

Lai nodrošinātu caurskatāmību, kvalifikācijas jāizsniedz ar diploma pielikumu, kas atspoguļo informāciju par sekojošo:

- Darba slodze ECTS – automatiskajai atzīšanai ECTS kredītpunktu skaitam visās kvalifikācijās jābūt skaidri definētam;
- Kvalifikācijas līmenis un funkcija;
- Izsniedzējinstādes statuss;
- Mācīšanās rezultāti (ja pieejami) – mācīšanās rezultātu iekļaušana veicina kvalifikāciju caurskatāmību, nodrošinot to savietojamību, tādējādi, nostiprinot uzticēšanos starp vairākām nacionālajām izglītības sistēmām;
- Saites uz tālākiem informācijas avotiem.

Gadījumos, ja iepriekš minētā informācija nav iekļauta diploma pielikumā vai nav skaidri norādīta, Baltijas valstu ENIC/NARIC centriem jānorāda saites uz atbilstošu informāciju savā interneta vietnē.

Kvalifikācijām, kurām veic automatisko atzīšanu, jābūt atzītām vienādā līmenī visās trīs valstīs.

Lai īstenotu automatisko atzīšanu un izvairītos no dažādām interpretācijām atzīšanas procedūrā, skaidri jāformulē kvalifikācijas īpašnieku formālās akadēmiskās tiesības.

Jānodrošina vienāda automatiskās atzīšanas procedūras norise visās trijās Baltijas valstīs attiecībā uz tās statusu, juridisko spēku, informācijas sniegšanu, procedūru, utt.

Jānodrošina vienota izpratne par automatiskās atzīšanas principiem Baltijas valstīs.

Automatiskās atzīšanas procedūrai un praksei jāatbilst visu trīs valstu normatīvajiem aktiem. Baltijas valstu ENIC/NARIC centriem jāveicina pareiza automatiskās atzīšanas īstenošana, sniedzot informāciju un ieteikumus.

Automatiskās atzīšanas darbība attiecas tikai vispārējām prasībām; lēmumi par specifiskām prasībām jāpieņem attiecīgajām AII un/vai darba devējiem. Šī informāciju īpaši jānorāda kvalifikāciju īpašniekiem, lai izvairītos no pārpratumiem un vilšanās.

Bibliogrāfija

1. EHEA Pathfinder Group on Automatic Recognition (2014). Report by the EHEA Pathfinder Group on Automatic Recognition to present to Ministers of the European Area of Higher Education for the Bologna Ministerial Conference 14-15.05.2015 Yerevan, Armenia. http://www.ehea.info/Uploads/SubmittedFiles/12_2014/154205.pdf
2. Estonian Qualifications Authority (2012). Referencing of the Estonian Qualifications and Qualifications Framework to the European Qualifications Framework. https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/EE_EQF_report_en.pdf
3. European Association for Quality Assurance in Higher Education (2005). Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2013/06/ESG_3edition-2.pdf
4. Latvijas Republikas parlaments (1995). Augstskolu likums (ar grozījumiem 12.09.2013.) <http://likumi.lv/doc.php?id=37967>
5. Latvijas Republikas parlaments (1998). Izglītības likums (ar grozījumiem 09.07.2013.) <http://likumi.lv/doc.php?id=50759>
6. Latvijas Republikas parlaments (1999a). Profesionālās izglītības likums (ar grozījumiem 15.11.2012.) <http://likumi.lv/doc.php?id=20244>
7. Latvijas Republikas parlaments (2001b). Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu (ar grozījumiem 05.12.2013.) <http://likumi.lv/doc.php?id=26021>
8. Methodology for Assessment of Education and Qualifications Concerning Higher Education and Acquired under Educational Programmes of Foreign States and International Organisations (28.05.2012). Order No V-48. Approved by the Director of SKVC
9. Ministru kabinets (2001). Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu. Nr.141 (grozīti ar MK 29.05.2007. noteikumiem Nr.347) <http://likumi.lv/doc.php?id=6397>
10. Ministru kabinets (2008). Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju. Nr.990 (ar grozījumiem 23.09.2014.) <http://likumi.lv/doc.php?id=184810>
11. Ministru kabinets (2012). Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi. Nr.668 (grozīti ar MK 25.04.2013. noteikumiem Nr. 229) <http://likumi.lv/doc.php?id=252142>
12. Ministru kabinets (2013a). Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinājošus dokumentus. Nr.202. <http://likumi.lv/doc.php?id=256157>
13. Ministru kabinets (2013b). Studiju programmu licencēšanas noteikumi. Nr.230. <http://likumi.lv/doc.php?id=256418>
14. Ministru kabinets (2014a). Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu. Nr.240. <http://likumi.lv/doc.php?id=266187>
15. Ministru kabinets (2014b). Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu. Nr.512. <http://likumi.lv/doc.php?id=268761>
16. Nuffic (2012). European Area of Recognition Manual. Practical guidelines for fair recognition of qualifications. http://www.eurorecognition.eu/manual/ear_manual_v_1.0.pdf
17. Parliament of the Republic of Estonia (1992). Republic of Estonia Education Act
18. Parliament of the Republic of Estonia (1995). University Act
19. Parliament of the Republic of Estonia (1998). Professional Higher Education Institution Act
20. Parliament of the Republic of Lithuania (2009). The Law on Higher Education and Research, 30.04.2009, No XI-242. http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=438419
21. Qualifications and Vocational Education and Training Development Centre (2012). Referencing the Lithuanian Qualifications Framework to the European Qualifications Framework for Lifelong Learning and the Qualifications Framework for the European Higher Education Area. National Report 2012. https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/LTQF_EQF_report_ENG

22. Ramiņa B., Kuļšs D., Kinta G., Strūberga K., Šenberga A. (2012). Latvijas izglītības sistēmas pielīdzināšana Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai mūžizglītībā un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Pašvērtējuma ziņojums. 2. versija. Rīga: Akadēmiskās informācijas centrs un Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departaments. http://www.nki-latvija.lv/content/files/Latvijas-pasvertejuma-zinojums-2-versija_maijs-2012.pdf
23. Šerpatauskas, A., Skaburskienė, N., Valeikienė, A. (2014). Study on Updating the Lithuanian Qualifications Framework and the European Qualifications Framework Referencing Report and Establishing Correspondence between Lithuanian Higher Education Qualifications and Lithuanian Qualifications Framework. Vilnius
24. The Government of the Republic of Estonia (2003). Statute of Diploma and Diploma Supplement. Regulation No. 76
25. The Government of the Republic of Estonia (2006). Criteria and Procedures for Assessment and Academic Recognition of Foreign Qualifications and for Use of Title of Qualification Granted in Foreign Education System. Regulation No. 89
26. The Government of the Republic of Estonia (2008). Standard of Higher Education. Regulation No. 178
27. The Government of the Republic of Lithuania (2002). Bylaws for Arts Doctoral Training. Resolution No. 2100
28. The Government of the Republic of Lithuania (2010). Bylaws for Research Doctoral Training. Resolution No. 561
29. The Government of the Republic of Lithuania (2010). Description of the Lithuanian Qualifications Framework. Resolution No. 535
30. The Government of the Republic of Lithuania (2012). "Regulations for Recognition of Education and Qualifications Concerning Higher Education Awarded after Completion of Foreign and International Education Programmes. Resolution No. 212
31. The Ministry of Education and Science (2010). Guidelines for higher education institutions regarding validation and recognition of competencies acquired in a way of non-formal adult education. Order No. V-2319
32. The Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania (2011). Descriptor of Study Cycles. Order No. V-2212
33. The Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania (2010). General Requirements for Master Degree Study Programmes. Order No. V-826
34. The Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania (2003). Regarding recognition of learning outcomes. Order ISAK-1603
35. The Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania (2011). Recommendations regarding issuing higher education diploma supplements. Order No. 144-6783
36. The Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania (2010). General Requirements of the First Degree and Integrated Study Programmes. Order No. V-501
37. The Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania (2012). Regulations of the Appeal Commission for Recognition of Education and Qualifications Concerning Higher Education and Acquired Under Educational Programmes of Foreign States and International Organisations. Order No. V-519
38. Vaht, G., Tüür L., Kulasalu Ü. (2010). Higher Education in Estonia. Fourth Edition. Archimedes Foundation. Tallinn
39. Valeikienė, A. (2013). Formation of national quality assurance systems and implementation of European Standards and Guidelines for Quality Assurance: Aspects of stakeholder involvement in the case of Lithuania, Estonia and Latvia. In collection of materials of VIII International Forum "Implementation of the European Standards and Guidelines for Quality Assurance Systems. Guild of Experts: Russia